

Nr 8.

Godkänd av första kammaren den 28 april 1936.

Godkänd av andra kammaren den 28 april 1936.

*Riksdagens skrivelse till Konungen angående vissa anslag för budgetåret 1936/1937 under riksstatens **åttonde** huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet.*

(Statsutskottets utlåtande nr 8.)

Till Konungen.

Ecklesiastikdepartementet.

1:o) **Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1936 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1936/1937 (punkt 1 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag) har riksdagen

dels godkänt följande personalförteckning för ecklesiastikdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Personalförteckning.

Befattning.

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat:

1 statssekreterare, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 expeditiönschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
4 kansliråd	B 30
4 förste kanslisekreterare	B 26
5 andre kanslisekreterare	B 21
1 registrator	B 15
1 kansliskrivare	B 11

Bihang till riksdagens protokoll 1936. 14 saml. Nr 8.

1

1	förste expeditionsvakt	B 7
2	kanslibiträden	B 7
2	expeditionsvakter	B 5
5	kontorsbiträden	B 4

Tjänsteman å övergångsstat:

1	förste kanslisekreterare	B 26
---	------------------------------------	------

Tjänstemän å extra stat:

1	föredragande hos regeringsrätten	B 29
1	andre kanslisekreterare	B 21;

dels minskat den i avlöningsstaten för ecklesiastikdepartementet uppförda anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, nu förslagsvis 12,800 kronor, med 3,100 kronor till förslagsvis 9,700 kronor;

dels ökat den i samma avlöningsstat uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, nu förslagsvis 6,500 kronor, med 4,800 kronor till förslagsvis 11,300 kronor;

dels i anledning härav ökat avlöningsstatens slutsumma från 303,300 kronor med 1,700 kronor till 305,000 kronor;

dels ock till *Ecklesiastikdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 305,000 kronor.

2:o) **Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) har riksdagen till *Ecklesiastikdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 49,600 kronor.

Arkiv, bibliotek och museer.

3:o) **Riksarkivet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3) har riksdagen

dels godkänt följande avlöningsstat för riksarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1.	Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> kronor	136,000
2.	Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
	a. Grundavlöningar m. m.	kronor 39,300
	b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> » 2,000 »	41,300
3.	Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . . . . »	8,000

Summa förslagsanslag kronor 185,300;

dels ock till *Riksarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 185,300 kronor.

Frågan om en förstärkning av personalen vid landsarkivet i Härnösand

var, såsom i statsrådsprotokollet erinrats, på grund av väckta motioner föremål för prövning vid 1935 års riksdag, varvid emellertid riksdagen icke fann sig böra gå utöver Kungl. Maj:ts förslag.

Att en förstärkning av den vetenskapligt utbildade arbetskraften vid detta landsarkiv är starkt av behovet påkallad, finner riksdagen vara styrkt av den i ärendet förebragta utredningen, och medgiver riksdagen alltså, att en ny befattning här inrättas.

Beträffande avlöningsförhållandena för den nye befattningshavaren hava olika meningar yppat sig. Landsarkivarien och riksarkivet hava hemställt om inrättande av en andre arkivarietjänst i lönegraden B 21. Statskontoret har ifrågasatt, om icke under anslagsposten till icke-ordinarie personal medel borde för nästkommande budgetår beräknas till avlönande av en andre amanuens på hel- eller halvtid i 15:e lönegraden. Departementschefen har förordat inrättande av en befattning som förste amanuens på heltid i 18:e lönegraden och som skäl härför anført, att ifrågavarande amanuens skulle hava att under landsarkivariens frånvaro från arkivet bestrida dennes befattning.

Riksdagen bifaller vad av departementschefen föreslagits. Utöver det av honom angivna skälet vill riksdagen härvid framhålla, att man i större städer — exempelvis universitetsstäder — väl kan tänkas få en kvalificerad arbetskraft för en lägre avlöning, i det att exempelvis en studerande samtidigt med fortsatta studier önskar skaffa sig meriter för framtiden. I en mindre stad, som Härnösand, är ett dylikt förhållande knappast tänkbart, utan här måste man räkna med en högre lön.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen dels godkänt följande personalförteckning för landsarkiven m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Personalförteckning.
Tjänstemän å ordinarie stat:

	Lands- arkivarie Lönegrad B 26	Läns- arkivarie Lönegrad B 22	Andre arkivarie Lönegrad B 21	Expe- ditions- vakt Lönegrad B 5
Landsarkivet i Uppsala	1	—	—	1
» i Vadstena	1	—	—	1
» i Lund	1	—	1	1
» i Göteborg	1	—	—	1
» i Härnösand	1	—	—	1
Länsarkivet i Östersund	—	1	—	—

dels godkänt följande avlöningsstat för landsarkiven m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	76,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m.	kronor	42,800
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3,200
		46,000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	350
Summa förslagsanslag		kronor 122,350;

dels ock till *Landsarkiven m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 125,400 kronor.

9:o) **Landsarkiven m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) har riksdagen till *Landsarkiven m. m.*: *Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 42,600 kronor.

10:o) **Landsarkiven m. m.: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10) har riksdagen till *Landsarkiven m. m.*: *Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 2,150 kronor.

11:o) **Landsarkiven m. m.: Bokbindning och konservering av arkivalier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Landsarkiven m. m.*: *Bokbindning och konservering av arkivalier* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 34,000 kronor.

12:o) **Landsarkiven m. m.: Inredning och utrustning m. m. av landsarkivet i Härnösand.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12) har riksdagen till *Landsarkiven m. m.*: *Inredning och utrustning m. m. av landsarkivet i Härnösand* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 11,000 kronor.

13:o) **Kungl. biblioteket: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) har riksdagen dels ökat den i avlöningsstaten för kungl. biblioteket uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, nu förslagsvis 7,000 kronor, med 5,700 kronor till förslagsvis 12,700 kronor ävensom i anledning härav ökat avlöningsstatens slutsumma från 236,400 kronor till 242,100 kronor, dels ock till *Kungl. biblioteket: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 242,100 kronor.

14:o) **Kungl. biblioteket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) har riksdagen till *Kungl. biblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 61,400 kronor.

15:o) **Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 110,000 kronor.

16:o) **Stifts- och landsbiblioteket i Linköping: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) har riksdagen

dels godkänt följande avlöningsstat för stifts- och landsbiblioteket i Linköping, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* . . . . kronor 12,100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:
  - a) Grundavlöningar m. m. . . . . kronor 4,180
  - b) Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis* » 620 » 4,800

Summa förslagsanslag kronor 16,900;

dels ock till *Stifts- och landsbiblioteket i Linköping: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 16,900 kronor.

17:o) **Stifts- och landsbiblioteket i Linköping: Omkostnader. Stifts- och landsbiblioteket i Linköping: Bokinköp och bokbindning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17) har riksdagen för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Stifts- och landsbiblioteket i Linköping: Omkostnader* ett anslag av 1,000 kronor, dels ock till *Stifts- och landsbiblioteket i Linköping: Bokinköp och bokbindning* ett *reservationsanslag* av 6,500 kronor.

18:o) **Bidrag till pedagogiska biblioteket.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom *Bidrag till pedagogiska biblioteket* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 6,350 kronor, att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

19:o) **Nationalmuseet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 19) föreslagit riksdagen att

dels öka den i avlöningsstaten för nationalmuseet uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, från 4,180 kronor med 2,000 kronor till 6,180 kronor;

dels öka den i samma avlöningsstat uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän från förslagsvis 4,100 kronor med 3,800 kronor till förslagsvis 7,900 kronor;

dels i anledning härav öka slutsumman av nämnda avlöningsstat från 169,000 kronor med 5,800 kronor till 174,800 kronor;

dels ock till Nationalmuseet: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 174,800 kronor.

I likhet med departementschefen håller riksdagen före, att nationalmuseet bör beredas tillgång till en administrativt skolad och förfaren arbetskraft. Mot det för ändamålet beräknade arvudet, 2,000 kronor, har riksdagen — bland annat med hänsyn till att närmare erfarenhet ännu saknas rörande omfattningen av den blivande befattningshavarens arbetsuppgifter — icke funnit något att erinra. Riksdagen bifaller alltså Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Riksdagen bifaller jämväl vad Kungl. Maj:t i övrigt under här förevarande punkt föreslagit.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen dels ökat den i avlöningsstaten för nationalmuseet uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, från 4,180 kronor med 2,000 kronor till 6,180 kronor;

dels ökat den i samma avlöningsstat uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän från förslagsvis 4,100 kronor med 3,800 kronor till förslagsvis 7,900 kronor;

dels i anledning härav ökat slutsumman av nämnda avlöningsstat från 169,000 kronor med 5,800 kronor till 174,800 kronor;

dels ock till *Nationalmuseet*: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 174,800 kronor.

20:o) **Nationalmuseet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20), har riksdagen till *Nationalmuseet*: *Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 37,700 kronor.

21:o) **Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21) har riksdagen till *Nationalmuseet*: *Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 55,200 kronor.

22:o) **Nationalmuseet: Vandringsutställningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) har riksdagen till *Nationalmuseet*: *Vandringsutställningar m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 6,000 kronor.

23:o) **Livrustkammaren: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23) har riksdagen dels ökat den i avlöningsstaten för livrustkammaren uppförda anslagsposten för särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän å förslagsvis 1,100 kronor med 1,300 kronor till förslagsvis 2,400 kronor ävensom i följd härav höjt avlöningsstatens slutsumma från 55,600 kronor till 56,900 kronor, dels ock till *Livrustkammaren*: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 56,900 kronor.

24:o) **Livrustkammaren: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Livrustkammaren: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 6,800 kronor.

25:o) **Livrustkammaren: Underhåll och ökande av samlingarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) har riksdagen till *Livrustkammaren: Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 1,000 kronor.

26:o) **Naturhistoriska riksmuseet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 26) föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för naturhistoriska riksmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937;

dels ock till Naturhistoriska riksmuseet: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 258,500 kronor.

De av departementschefen framförda anslagsäskandena finner sig riksdagen böra bifalla.

Riksdagen vill emellertid framhålla, att framställningarna om anslag till vetenskapligt biträde för bearbetning av vissa samlingar å evertebratavdelningen samt till biträde vid ordnandet av paleobotaniska avdelningens moss-herbarium ingivit riksdagen viss tvekan. Förstnämnda arbete, för vilket anslag av statsmedel utgått från och med budgetåret 1926/1927, har kommit att draga betydligt längre tid än vad ursprungligen beräknats, och fortfarande anses arbetena komma att taga flera år i anspråk. Vad det andra arbetet beträffar har detsamma, möjliggjort genom särskilda understöd av Kungl. Maj:t och enskilda, pågått sedan år 1917, och någon närmare utredning om den ytterligare tid, som kan bli erforderlig, föreligger icke. De skäl, som av vetenskapsakademien och departementschefen anförts för de gjorda framställningarna, hava emellertid synts riksdagen övertygande, vadan riksdagen, på sätt inledningsvis anförts, ansett sig böra bifalla desamma. Riksdagen vill emellertid framhålla, att detta medgivande icke får betraktas som bindande för framtiden. I den mån fortsatta anslag för ändamålen komma att äskas, förutsätter riksdagen, att dylika anslagsäskanden komma att åtföljas av en så noggrann undersökning som möjligt om den tid, som ytterligare kan vara erforderlig för arbetenas fullföljande.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels godkänt följande avlöningsstat för naturhistoriska riksmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> kronor	197,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a. Lönetillägg åt professor E. Stensiö	kronor 1,060
b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar. »	<u>1,600</u> 2,660
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 45,630
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» <u>1,880</u> 47,510
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor <u>10,830</u>
Summa förslagsanslag kronor 258,500;	
dels ock till <i>Naturhistoriska riksmuseet</i> : <i>Avlöningar</i> för budgetåret 1936/1937 anvisat ett <i>förslagsanslag</i> av 258,500 kronor.	

27:o) **Naturhistoriska riksmuseet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27) har riksdagen till *Naturhistoriska riksmuseet*: *Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 49,350 kronor.

28:o) **Naturhistoriska riksmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 28) föreslagit riksdagen att till *Naturhistoriska riksmuseet*: *Underhåll och ökande av samlingarna m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 71,200 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts här förevarande förslag. I likhet med departementschefen vill riksdagen härvid understryka önskvärdheten av att anskaffningen i de fall, där så kan ske, grundas på infordrade anbud från ett flertal firmor, samt att inköpen, i syfte att i gör-ligaste mån minska anskaffningskostnaderna, icke verkställas av varje avdelning för sig utan på en gång för riksmuseet som helhet. Vidare har riksdagen ansett sig böra framhålla, att till *naturhistoriska riksmuseets* förfogande ställda medel för nu ifrågakvarande ändamål i största möjliga utsträckning böra komma till användning för anskaffande av för det vetenskapliga arbetet erforderliga instrument o. s. v. Anskaffande av museiskåp av olika slag synes i jämförelse härmed böra komma i andra hand.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *Naturhistoriska riksmuseet*: *Underhåll och ökande av samlingarna m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 71,200 kronor.

29:o) **Statens etnografiska museum: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 29) föreslagit riksdagen att dels öka den i avlöningsstaten för statens etnografiska museum uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke ordinarie tjänstemän å *förslagsvis* 600 kronor med 400

kronor till förslagsvis 1,000 kronor ävensom i anledning härav öka avlöningsstatens slutsumma från 34,400 kronor till 34,800 kronor; dels ock till Statens etnografiska museum: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 34,800 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts under här förevarande punkt framlagda förslag har riksdagen icke funnit något att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen dels ökat den i avlöningsstaten för statens etnografiska museum uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän å förslagsvis 600 kronor med 400 kronor till förslagsvis 1,000 kronor ävensom i anledning härav ökat avlöningsstatens slutsumma från 34,400 kronor till 34,800 kronor, dels ock till *Statens etnografiska museum: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 34,800 kronor.

30:o) **Statens etnografiska museum: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) har riksdagen till *Statens etnografiska museum: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 15,650 kronor.

31:o) **Statens etnografiska museum: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Statens etnografiska museum: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 6,900 kronor.

32:o) **Statens etnografiska museum: Fortsatt iordningställande av f. d. livregementets dragoners kasernetablisement till etnografiskt museum m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Statens etnografiska museum: Fortsatt iordningställande av f. d. livregementets dragoners kasernetablisement till etnografiskt museum m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 10,000 kronor.

33:o) **Bidrag till nordiska museet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom *Bidrag till nordiska museet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 190,000 kronor att utgå till museets nämnd för att enligt dess bestämmande användas till museets ändamål under villkor, att en ledamot i nämnden är av Kungl. Maj:t förordnad, ävensom på de övriga villkor, Kungl. Maj:t må föreskriva.

34:o) **Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34) har riksdagen, i likhet med vad för inne-

varande budgetår ägt rum, såsom *Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 25,000 kronor att under villkor, att valet av föreståndare för museet godkännes av Kungl. Maj:t, och under de övriga villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, utgå till styrelsen för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige för att användas för museets förvaltningsomkostnader och i främsta rummet till avlöning åt vetenskapligt och fackmässigt utbildade biträden vid museet.

35:o) **Bidrag till musikhistoriska museet.** Kungl. Maj:t har (punkt 35) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till musikhistoriska museet för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 11,000 kronor att på de villkor och under de förbehåll, Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, utgå till museets ändamål.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, höjdes här förevarande anslag, som från och med budgetåret 1923/1924 utgick med 4,000 kronor, från och med budgetåret 1934/1935 till 8,000 kronor. Med den för nästkommande budgetår ifrågasatta höjningen skulle anslaget komma upp i ett belopp av 11,000 kronor. Riksdagen kan icke annat än känna sig betänksam inför denna hastiga och, relativt sett, betydande ökning. Emellertid finner sig riksdagen, med hänsyn till förhandenvarande omständigheter, böra för nästkommande budgetår bifalla Kungl. Maj:ts förslag.

I här förevarande sammanhang vill emellertid riksdagen framhålla, att enligt riksdagens uppfattning frågan om musikhistoriska museets framtida organisation möjligen torde böra ses i ett större sammanhang.

Beträffande detta museums uppgifter har musikaliska akademien i sin framställning i ämnet erinrat, att museet har till ändamål att inrymma, konservera samt hålla för allmänheten tillgängliga samlingar av musik- och teaterhistoriskt intresse samt att, i mån av tillgångar, dels ytterligare förvärva föremål av sådant intresse, dels understödja undersökningar rörande svensk musik- och teaterhistoria.

Under punkt 61 av årets åttonde huvudtitel angående avlöningsanslaget till musikaliska akademien med musikkonservatoriet har departementschefen redogjort för de betydande anslagsökningar, som av musikaliska akademien framställts för dess bibliotek. Departementschefen har för egen del förordat, att medel måtte beredas för anställande av en heltidsamanuens i 16:e lönegraden vid biblioteket.

Såvitt riksdagen finner, äro de uppgifter, som åvila detta bibliotek, i vissa betydelsefulla hänseenden närstående dem, som åvila musikhistoriska museet.

Slutligen vill riksdagen erinra, att 1933 års teaterutredning i sitt betänkande den 29 januari 1934 om de fasta statsunderstödda teatrarna (Statens off. utredn. 1934: 3, sid. 62 och 63) upptagit frågan om kungl. teaterns bibliotek.

De sakkunniga hava sålunda påpekat, att kungl. teaterns ytterst värdefulla musikhistoriska bibliotek vore anförtrött åt en i hovkapellet anställd

musiker, som därför uppbure ett mindre arvode. Med nuvarande förvaring vore detta bibliotek faktiskt obrukbart för forskare och torde behöva biblioteksmässig vård. Då kungl. teatern givetvis ej kunde åläggas att ur sina för operaverksamhet avsedda medel bestrida de med detta biblioteks skötsel förenade kostnaderna, hemställde de sakkunniga, att biblioteket, i den mån det ej innehölle för operarepertoaren aktuella verk, måtte överflyttas antingen till kungl. biblioteket eller till musikaliska akademien. Dess arkivaliska värde gjorde en dylik åtgärd synnerligen befogad, så mycket mer som biblioteket ej blott innehölle musikverk utan också litterärt viktiga manuskript till taldramer från den tid, då de båda kungl. teatrarna voro förenade under samma tak.

Enligt vad riksdagen erfarit, är teatersakkunnigas förslag i denna del fortfarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Nu berörda förhållanden tala enligt riksdagens uppfattning för behovet av en undersökning, huruvida icke en rationalisering av här förevarande institutioners närbesläktade, ibland t. o. m. likartade verksamhet skulle kunna ske, eventuellt i första hand genom en sammanslagning, kanske möjligen också genom en uppdelning av det stora arbetsfältet på de olika institutionerna. En dylik rationalisering torde först och främst betyda, att dessa stora och värdefulla samlingar bliva mera lättöverskådliga och mera lätt-tillgängliga både för forskare och för den intresserade allmänheten. Ävenledes torde det vara möjligt, att det allmännas utgifter på detta sätt kunna något nedbringas. Det vore måhända önskvärt, att en utredning i nu antytt syfte kommer till stånd.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen såsom *Bidrag till musikhistoriska museet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 11,000 kronor att på de villkor och under de förbehåll, Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, utgå till museets ändamål.

36:o) **Bidrag till svenska skolmuseet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom *Bidrag till svenska skolmuseet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 3,500 kronor att på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma, utgå till centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskol-läraryörening för museets ändamål.

Kyrkliga ändamål.

37:o) **Domkapitlens expeditioner: Avlöningar. Domkapitlens expeditioner: Omkostnader.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkt 37) föreslagit riksdagen i fråga om anslag till förevarande ändamål kommer riksdagen att framdeles meddela sina beslut.

38:o) **Kleresistaten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till

Kleresistaten för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 100,000 kronor.

39:o) **Ersättning för prästerskapets till statsverket indragna tionde m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Ersättning för prästerskapets till statsverket indragna tionde m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 4,627,887 kronor.

40:o) **Ersättning för vissa tidigare av prästerskapet åtnjutna statsanslag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40) har riksdagen till *Ersättning för vissa tidigare av prästerskapet åtnjutna statsanslag* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 301,250 kronor.

41:o) **Ersättning åt vissa församlingar till följd av lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41) har riksdagen till *Ersättning åt vissa församlingar till följd av lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 60,000 kronor.

42:o) **Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42) har riksdagen dels till *Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 17,300 kronor att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t finner skäl meddela, dels ock medgivit, att i fall, då kompletterande undervisning vid folkskoleseminarium erfordras för dem av seminariets elever, som deltagit i kurs för utbildande av kyrkomusiker, ersättning till vederbörande lärare för s. k. övertimmar må, efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, utgå från förslagsanslaget till Folkskoleseminarier: Avlöningar.

43:o) **Lappmarks ecklesiastikverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) har riksdagen till *Lappmarks ecklesiastikverk* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 4,500 kronor.

44:o) **Stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket*, för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 3,600 kronor.

45:o) **Avlöningar till pastorer vid svenska församlingar i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45) har riksdagen, i likhet med

vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Avlöningar till pastorer vid svenska församlingar i utlandet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 30,000 kronor.

46:o) **Religiös och social verksamhet bland svenskar i vissa utländska hamnstäder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) har riksdagen till *Religiös och social verksamhet bland svenskar i vissa utländska hamnstäder* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 65,500 kronor att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t finner skäl meddela.

47:o) **Ersättningar till kyrkor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47) har riksdagen till *Ersättningar till kyrkor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 195,000 kronor.

48:o) **Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord*, för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 5,000 kronor.

Akademier m. m.

49:o) **Bidrag till svenska akademien.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom *Bidrag till svenska akademien* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 8,250 kronor.

50:o) **Bidrag till vetenskapsakademien.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkt 50) föreslagit riksdagen i fråga om anslag till förevarande ändamål kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

51:o) **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51) har riksdagen dels godkänt följande personalförteckning för de under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien lydande riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
<i>Tjänstemän å ordinarie stat:</i>	
1 riksantikvarie	A 1
3 antikvarier (avdelningsföreståndare)	B 26
1 sekreterare	B 24
2 förste expeditionsvakter	B 7
1 kontorsbiträde	B 4

Tjänstemän å extra stat:

2 antikvarier	B 26
3 andre antikvarier	B 21;

dels godkänt följande avlöningsstat för nämnda under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien lydande institutioner, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	60,100
2. Arvode (lönefyllnad) åt den Hjertbergske antikvarien	»	3,890
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	39,500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	84,800
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	5,900
		90,700
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	9,410

Summa förslagsanslag kronor 203,600;

dels ock till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 203,600 kronor.

52:o) **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52) har riksdagen till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 61,000 kronor.

53:o) **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Inredning och utrustning av tjänstelokaler m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53) har riksdagen till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Inredning och utrustning av tjänstelokaler m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 77,500 kronor.

54:o) **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Statens historiska museum m. m.: Underhåll och ökande av samlingarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Statens historiska museum m. m.: Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 12,000 kronor, att utgå efter den fördelning, Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

55:o) **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkt 55) föreslagit riksdagen i fråga om anslag till förevarande ändamål kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

56:o) **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Avlöningar. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Avlöningar* ett anslag av 22,300 kronor, dels ock till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Omkostnader* ett *förslagsanslag* av 8,700 kronor.

57:o) **Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) har riksdagen dels ökat den i avlöningsstaten för akademien för de fria konsterna med konsthögskolan uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän från förslagsvis 2,600 kronor med 1,700 kronor till förslagsvis 4,300 kronor ävensom i anledning härav ökat avlöningsstatens slutsumma från 143,900 kronor med 1,700 kronor till 145,600 kronor, dels ock till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 145,600 kronor.

58:o) **Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58) har riksdagen till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 27,900 kronor.

59:o) **Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt

rum, till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 26,000 kronor.

60:o) **Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Stipendier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) har riksdagen till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Stipendier m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 13,000 kronor.

61:o) **Musikaliska akademien med musikkonservatoriet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 61) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för musikaliska akademien med musikkonservatoriet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937, dels ock till Musikaliska akademien med musikkonservatoriet: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 172,200 kronor.

Under erinran om vad riksdagen under punkt 35:o i det föregående anfört om önskvärdheten av en utredning, avseende bland annat musikaliska akademiens bibliotek, finner sig riksdagen böra bifalla Kungl. Maj:ts under här förevarande punkt framlagda förslag, vilket icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels godkänt följande avlöningsstat för musikaliska akademien med musikkonservatoriet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* . . . kronor 88,800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
  - a. Grundbelopp . . . . . kronor 14,300
  - Anm.: Arvodet till direktören för musikkonservatoriet utgör 8,600 kronor samt kan efter tre år höjas med 480 kronor, efter sex år med ytterligare 480 kronor och efter nio år med än ytterligare 480 kronor.*
  - b. Arvodesförhöjning till direktören för musikkonservatoriet, *förslagsvis* . . . . . » 720
  - c. Vikariatsersättningar m. m., *förslagsvis* . . . . . » 180 » 15,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
  - a. Grundavlöningar m. m. . . . . kronor 62,400
  - b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis* . . . . . » 1,600 » 64,000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* . . . . . » 4,200

Summa förslagsanslag kronor 172,200;

dels ock till *Musikaliska akademien med musikkonservatoriet: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 172,200 kronor.

62:o) **Musikaliska akademien med musikkonservatoriet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Musikaliska akademien med musikkonservatoriet: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 15,200 kronor.

63:o) **Musikaliska akademien med musikkonservatoriet: Inköp och bindning av böcker och musikaler samt underhåll och vård av instrument.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63) har riksdagen till *Musikaliska akademien med musikkonservatoriet: Inköp och bindning av böcker och musikaler samt underhåll och vård av instrument* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 5,000 kronor.

64:o) **Musikaliska akademien med musikkonservatoriet: Stipendier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64) har riksdagen till *Musikaliska akademien med musikkonservatoriet: Stipendier m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 15,000 kronor.

65:o) **De kungl. teatrarna: Bidrag till kungl. teatern.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *De kungl. teatrarna: Bidrag till kungl. teatern* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *anslag* av 150,000 kronor.

66:o) **De kungl. teatrarna: Värme- och ventilationsanläggningar i operabyggnaden m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 66) föreslagit riksdagen, att till *De kungl. teatrarna: Värme- och ventilationsanläggningar i operabyggnaden m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 100,000 kronor.

Av den i ärendet förebragta utredningen finner riksdagen behovet av de ifrågasatta arbetena inom operabyggnaden styrkt och finner sig fördenskull böra anvisa medel för ändamålet. Riksdagen vill härvid understryka vad departementschefen anförut rörande ett övervägande av möjligheterna att reducera det sammanlagt erforderliga anslagsbeloppet. Mot det för nästa budgetår äskade beloppet, 100,000 kronor, har riksdagen icke funnit något att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *De kungl. teatrarna: Värme- och ventilationsanläggningar i operabyggnaden m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 100,000 kronor.

67:o) **De kungl. teatrarna: Brandförsäkring av viss staten tillhörig, huvudsakligen i operabyggnaden och dramatiska teaterns**

byggnad förvarad löseegendom m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67) har riksdagen till *De kungl. teatrarna: Brandförsäkring av viss staten tillhörig, huvudsakligen i operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad förvarad löseegendom m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 11,300 kronor att utgå med den fördelning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

68:o) **Teaterrådet.** Kungl. Maj:t har (punkt 68) föreslagit riksdagen att till Teaterrådet för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 15,000 kronor.

Till en början vill riksdagen framhålla, att tillkomsten och utformningen av teaterrådet skett utan att riksdagen beretts tillfälle att yttra sin mening om det sätt, på vilket denna organisationsfråga bäst skulle kunna vinna sin lösning. I detta hänseende vill riksdagen erinra om det jämväl av departementschefen påpekade förhållandet, att 1933 års teaterutredning framlagt ett förslag om inrättande av ett teaterråd med väsentligt annan sammansättning än den sedermera av Kungl. Maj:t beslutade. Även andra former synas kunna vara tänkbara.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 15 mars 1935 hava kostnaderna för teaterrådet bestämts för år räknat till 15,000 kronor, vilket belopp för närvarande utgår av lotterimedel. Detta belopp skulle nu enligt Kungl. Maj:ts förslag utgå av anslag å riksstaten och sålunda erhålla en mera stadigvarande karaktär.

Riksdagen finner emellertid att en ytterligare omprövning av såväl teaterrådets organisation som omfattningen av dess arbetsuppgifter bör äga rum, innan riksdagen fattar slutlig ståndpunkt i frågan. Ehuru riksdagen sålunda icke nu är beredd att helt ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag, vill riksdagen emellertid — med hänsyn bland annat till att ännu något års erfarenhet torde kunna lämna god vägledning vid sagda omprövning — icke motsätta sig, att anslag för teaterrådets fortsatta verksamhet uppföres å riksstaten för nästkommande budgetår.

Emellertid har riksdagen funnit det vara påkallat, att en betydande nedsättning företages av det för nästkommande budgetår äskade anslaget. Riksdagen har exempelvis funnit de arvodesbelopp, som ligga till grund för beräkningen av anslagsbeloppet, i det stora hela väl höga. Riksdagen håller före, att en nedsättning av anslaget till 8,000 kronor bör kunna ske.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen till *Teaterrådet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 8,000 kronor.

Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

69:o) **Universitetskanslersexpeditionen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69) har riksdagen dels ökat den i avlönings-

staten för universitetskanslersexpeditionen uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, nu förslagsvis 600 kronor, med 400 kronor till förslagsvis 1,000 kronor ävensom i anledning härav ökat avlöningsstatens slutsumma från 22,600 kronor till 23,000 kronor, dels ock till *Universitetskanslersexpeditionen: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 23,000 kronor.

70:o) **Universitetskanslersexpeditionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Universitetskanslersexpeditionen: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 2,000 kronor.

71:o) **Uppsala universitet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71) har riksdagen

dels i personalförteckningen för vissa tjänstemän vid Uppsala universitets samlingar och inrättningar m. m. under rubriken vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och filosofiska fakulteterna, uppfört 1 tekniskt biträde vid institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi i lönegraden B 7 samt 1 tekniskt biträde vid zoologiska institutionen i lönegraden B 7;

dels i samma personalförteckning och under samma rubrik uppfört 1 vaktmästare vid hygienisk-bakteriologiska institutionen i lönegraden B 7 samt 1 eldare, tillika biträdande vaktmästare, vid patologiska institutionen i lönegraden B 5;

dels — med uteslutande ur sagda personalförteckning av 1 vaktmästare vid geografiska institutionen i lönegraden B 5 — i densamma under ovan nämnda rubrik uppfört 1 vaktmästare vid geografiska institutionen i lönegraden B 7;

dels höjt den i avlöningsstaten för Uppsala universitet under avdelning I. Professorer och lärare m. fl. uppförda delposten till arvoden till biträdande lärare m. fl. vid juridiska fakulteten, nu 3,000 kronor, med 1,000 kronor till 4,000 kronor;

dels — för beredande av ökat arvode åt amanuensen vid konstmuseet — höjt den i samma avlöningsstat under samma avdelning uppförda delposten till arvoden till assistenter och amanuenser vid filosofiska fakultetens humanistiska sektion, nu 4,050 kronor, med 450 kronor till 4,500 kronor;

dels — för beredande av medel till arvode åt en amanuens vid växtbiologiska institutionen — höjt den i samma avlöningsstat under samma avdelning uppförda delposten till assistenter och amanuenser vid filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion, nu 42,450 kronor, med 1,800 kronor till 44,250 kronor;

dels höjt den i samma avlöningsstat under avdelning II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. uppförda anslagsposten

till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, nu förslagsvis 323,000 kronor, med 24,450 kronor till förslagsvis 347,450 kronor;

dels höjt den i samma avlöningsstat under samma avdelning uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, nu 10,260 kronor, med 4,600 kronor till 14,860 kronor;

dels höjt den i samma avlöningsstat under samma avdelning uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, nu 61,446 kronor, med 6,300 kronor till 67,746 kronor;

dels ock till *Uppsala universitet: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 1,548,000 kronor.

72:o) **Uppsala universitet: Materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72) har riksdagen till *Uppsala universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 623,700 kronor.

73:o) **Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket. Uppsala universitet: Stipendier åt studerande. Uppsala universitet: Vissa ersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* ett *reservationsanslag* av 148,500 kronor, dels till *Uppsala universitet: Stipendier åt studerande* ett anslag av 6,200 kronor, dels ock till *Uppsala universitet: Vissa ersättningar m. m.* ett anslag av 14,260 kronor.

74:o) **Uppsala universitet: Komplettering av universitetsbibliotekets referensbibliotek.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74) har riksdagen till *Uppsala universitet: Komplettering av universitetsbibliotekets referensbibliotek* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 6,000 kronor.

75:o) **Uppsala universitet: Inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteket. Uppsala universitet: Fullföljande av universitetsbibliotekets om- och tillbyggnad m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 75) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1936/1937 anvisa dels till *Uppsala universitet: Inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteket* ett *reservationsanslag* av 20,000 kronor, dels ock till *Uppsala universitet: Fullföljande av universitetsbibliotekets om- och tillbyggnad m. m.* ett *reservationsanslag* av 175,000 kronor.

Uppsala universitetsbibliotek har sedan länge varit i behov av ökade lokaler och förbättrade utrymmen, främst i fråga om de lokaler, som avsetts för allmänheten, för boksamlingarna samt för låneexpeditionen och tjänsterummen i övrigt. Förstnämnda behov har numera tillgodosetts genom en

av 1933 års riksdag beslutad tillbyggnad av universitetsbiblioteket. Sedan detta byggnadsföretag numera fullbordats, har av vederbörande myndigheter framlagts ett förslag om till- och ombyggnad av biblioteksbyggnadens mellanparti och ombyggnad av huvudbyggnaden, varigenom de båda övriga huvudönskemålen skulle realiseras. Departementschefen har emellertid funnit den andra byggnadsetapp, varom förslag nu framlagts för riksdagen, böra begränsas till att avse den föreslagna ombyggnaden av huvudbyggnaden, varigenom behovet av ökade bokmagasinsutrymmen skulle tillgodoses.

Riksdagen ansluter sig till detta förslag och bifaller alltså detsamma. Mot de för dessa arbeten beräknade kostnaderna, 325,000 kronor, varav 175,000 kronor skulle anvisas för nästkommande budgetår, har riksdagen icke funnit något att erinra.

Jämväl förslaget om anvisande av 20,000 kronor för nästkommande budgetår för inredningsarbeten i de genom 1933 års riksdags beslut nytillkomna lokalerna finner sig riksdagen böra bifalla. Riksdagen vill dock härvid understryka vad departementschefen anfört om behovet av en begränsning av de totala kostnaderna för dessa arbeten.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Uppsala universitet: Inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteket* ett *reservationsanslag* av 20,000 kronor, dels ock till *Uppsala universitet: Fullföljande av universitetsbibliotekets om- och tillbyggnad m. m.* ett *reservationsanslag* av 175,000 kronor.

76:o) **Lunds universitet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 76) föreslagit riksdagen att

dels besluta, att vid Lunds universitet skall — utöver de nu befintliga professurerna i civilrätt, respektive speciell privaträtt — från och med den 1 juli 1938 inrättas ytterligare en professur inom det privaträttsliga ämnesområdet, med vilken skola vara förenade enahanda förmåner och skyldigheter, som följa med övriga professorsbefattningar vid universitetet;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter beträffande fördelningen av ämnesområdet mellan sagda professorer;

dels — med uteslutande ur avlöningsstaten för Lunds universitet av anslagsposten till avlöning till tjänsteman å indragningsstat å 13,000 kronor och de därvid fogade anmärkningarna — i sagda avlöningsstat under rubriken A. Avlöningsstat för professorer m. fl., Filosofiska fakulteten, Matematisk-naturvetenskapliga sektionen från och med den 1 juli 1936 uppföra ytterligare 1 professor med

lön	kronor 8,000
tjänstgöringspenningar	» 4,000
eller sammanlagt	» 12,000

samt i följd härav öka den i avlöningsstaten under avdelning I. Profes-

sorer och lärare m. fl. uppförda delposten 1. a. Lön och tjänstgöringspenningar från 759,500 kronor med 12,000 kronor till 771,500 kronor;

dels besluta ej mindre att den under sagda rubrik upptagna anmärkning 2 skall utgå, än även att i den under rubriken kvarstående anmärkningen skall upptagas en professur med ämnesområde: ärftlighetslära;

dels öka den i sagda avlöningsstat under samma avdelning uppförda delposten till arvoden till biträdande lärare m. fl. vid juridiska fakulteten från 2,460 kronor till 3,460 kronor;

dels — för beredande av arvode med 1,800 kronor till en amanuens vid statistiska institutionen — höja den i sagda avlöningsstat uppförda delposten 3. c. 2) till arvoden till assistenter och amanuenser vid filosofiska fakultetens humanistiska sektion från 7,800 kronor till 9,600 kronor;

dels öka den i sagda avlöningsstat under avdelning II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal från 43,006 kronor med 7,700 kronor till 50,706 kronor;

dels ock till Lunds universitet: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 1,433,500 kronor.

När den personliga professuren i ärftlighetslära, om vars förändrande till ordinarie professur förslag nu föreligger, inrättades för professor Nilsson-Ehle, var ärftlighetsläran ännu en ny vetenskap. Under de år, Nilsson-Ehle innehaft denna professur, har här ett banbrytande arbete utförts. Den gynnsamma ställning, Sverige för närvarande intager i fråga om självförsörjning på brödsädens område, torde i stor utsträckning få tillskrivas denna verksamhet.

Under de år som gått, sedan den personliga professuren inrättades, har forskningen på ärftlighetslärans område hunnit vida över det banbrytande stadiet, men detta innebär enligt riksdagens förmenande icke en minskning utan snarare en ökning av behovet av att denna vetenskap har åtminstone en ordinarie företrädare inom universitetsorganisationen. Kostnaderna för en dylik professur väga lätt i jämförelse med de belopp, som genom den redan utförda verksamheten årligen tillföras landet. Härtill kommer vidare att, på sätt departementschefen framhållit, de yttre förutsättningarna för den ifrågasatta nya ordinarie professuren synas bli gynnsamma genom möjligheten till samarbete med Sveriges utsädesförening, varigenom lokaler åt universitetet för en ärftlighetsinstitution tillhandahållas.

På nu anförda skäl samt under hänvisning till de synpunkter i övrigt, som av departementschefen anförts, bifaller riksdagen Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Mot vad i övrigt under här förevarande punkt anförts och hemställts har riksdagen icke heller funnit något att erinra.

I anslutning härtill får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att vid Lunds universitet skall — utöver de nu befintliga

professurerna i civilrätt, respektive speciell privaträtt — från och med den 1 juli 1938 inrättas ytterligare en professur inom det privaträttsliga ämnesområdet, med vilken skola vara förenade enahanda förmåner och skyldigheter, som följa med övriga professorsbefattningar vid universitetet;

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter beträffande fördelningen av ämnesområdet mellan sagda professorer;

dels — med uteslutande ur avlöningsstaten för Lunds universitet av anslagsposten till avlöning till tjänsteman å indragningsstat å 13,000 kronor och de därvid fogade anmärkningarna — i sagda avlöningsstat under rubriken A. Avlöningsstat för professorer m. fl., Filosofiska fakulteten, Matematisk-naturvetenskapliga sektionen från och med den 1 juli 1936 uppfört ytterligare 1 professor med

lön	kronor	8,000
tjänstgöringspenningar	»	4,000
eller sammanlagt	»	12,000

samt i följd härav ökat den i avlöningsstaten under avdelning I. Professorer och lärare m. fl. uppförda delposten 1. a. Lön och tjänstgöringspenningar från 759,500 kronor med 12,000 kronor till 771,500 kronor;

dels beslutat ej mindre att den under sagda rubrik upptagna anmärkning 2 skall utgå, än även att i den under rubriken kvarstående anmärkningen skall upptagas en professur med ämnesområde: ärftilghetslära;

dels ökat den i sagda avlöningsstat under samma avdelning uppförda delposten till arvoden till biträdande lärare m. fl. vid juridiska fakulteten från 2,460 kronor till 3,460 kronor;

dels — för beredande av arvode med 1,800 kronor till en amanuens vid statistiska institutionen — höjt den i sagda avlöningsstat uppförda delposten 3. c. 2) till arvoden till assistenter och amanuenser vid filosofiska fakultetens humanistiska sektion från 7,800 kronor till 9,600 kronor;

dels ökat den i sagda avlöningsstat under avdelning II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal från 43,006 kronor med 7,700 kronor till 50,706 kronor;

dels ock till *Lunds universitet: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 1,433,500 kronor.

77:o) **Lunds universitet: Materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77) har riksdagen till *Lunds universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 401,500 kronor.

78:o) **Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket. Lunds universitet: Stipendier åt studerande. Lunds universitet: Vissa ersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts

förslag (punkt 78) har riksdagen för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* ett *reservationsanslag* av 137,000 kronor, dels till *Lunds universitet: Stipendier åt studerande* ett anslag av 4,900 kronor, dels ock till *Lunds universitet: Vissa ersättningar m. m.* ett anslag av 3,800 kronor.

79:o) **Lunds universitet: Inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteket.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79) har riksdagen till *Lunds universitet: Inredningsarbeten m. m. för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 20,000 kronor.

80:o) **Lunds universitet: Anskaffning av möbler och inventarier m. m. för vissa institutioner.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80) har riksdagen till *Lunds universitet: Anskaffning av möbler och inventarier m. m. för vissa institutioner* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 56,000 kronor.

81:o) **Lunds universitet: Restaurering av den av botaniska institutionens fysiologiska avdelning disponerade byggnaden m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81) har riksdagen till *Lunds universitet: Restaurering av den av botaniska institutionens fysiologiska avdelning disponerade byggnaden m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 40,000 kronor.

82:o) **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 82) föreslagit riksdagen att

dels å personalförteckningen för vissa tjänstemän vid karolinska mediko-kirurgiska institutet och dess institutioner m. m. under rubriken vetenskapliga institutioner och inrättningar uppföra 1 tekniskt biträde vid farmakologiska institutionen och 1 tekniskt biträde vid nervkliniken, båda i lönegraden B 7;

dels höja den i avlöningsstaten för sagda institut under avdelningen I. Professorer och lärare m. fl. uppförda delposten till arvoden till biträdande lärare m. fl., nu 84,800 kronor, med 3,000 kronor till 87,800 kronor ävensom i anledning härav höja den under samma avdelning uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, från 219,800 kronor till 222,800 kronor;

dels höja den i samma avlöningsstat under avdelningen II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m. uppförda anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, nu förslagsvis 82,600 kronor, med 6,400 kronor till förslagsvis 89,000 kronor;

dels höja den under samma avdelning uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, nu förslagsvis 4,342 kronor, med 2,700 kronor till förslagsvis 7,042 kronor;

dels i anledning härav höja slutsumman under avdelning I av avlöningsstaten från 564,400 kronor till 567,400 kronor och under avdelning II av samma avlöningsstat från 104,300 kronor till 113,400 kronor samt avlöningsstatens slutsumma från 668,700 kronor till 680,800 kronor;

dels ock till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 680,800 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 17 januari 1936 dagtecknad proposition (nr 51) angående inrättande vid karolinska mediko-kirurgiska institutet av en professur i radioterapi m. m. föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att, med iakttagande av de villkor och bestämmelser, som angivas i Maria (Mimi) Amalia Henrietta Althainz, född Graf, den 20 april 1933 upprättade testamente, vid karolinska mediko-kirurgiska institutet må från och med den 1 juli 1936 inrättas en professur i radioterapi, benämnd »Mimi Althainz professur i radioterapi»;

dels föreskriva, att innehavaren av nämnda professur skall vara ej mindre i lönehänseende likställd med ordinarie universitetsprofessor än även skyldig att i tillämpliga delar underkasta sig de för universitetsprofessorer i allmänhet för åtnjutande av nu gällande avlöningsförmåner stadgade villkoren och bestämmelserna, dock med den inskränkning i undervisningsskyldigheten, som föranledes av de i berörda testamente uppställda villkoren;

dels medgiva, att innehavaren av professuren tillkommande dyrtidstillägg må utgå av statsmedel;

dels föreskriva, att professuren i medicinsk radiologi vid institutet skall från och med den 1 juli 1936 förändras till en professur i röntgendiagnostik;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i den för institutet fastställda avlöningsstaten, som föranledas av vad ovan angivits.

Kungl. Maj:ts under punkt 82 av årets åttonde huvudtitel gjorda framställningar i fråga om karolinska institutet finner riksdagen sig böra bifalla.

Jämväl det i propositionen nr 51 framlagda förslaget godkänner riksdagen. För den medicinska forskningen och undervisningen innebär ett inrättande av den genom den Althainzska donationen möjliggjorda professuren så stora fördelar, att de — såvitt nu kan bedömas — begränsade kostnaderna för det allmänna här icke böra få stå hindrande i vägen. Mot förslagets detaljer har riksdagen icke funnit något att erinra liksom ej heller mot de för donationens åtnjutande uppställda förutsättningarna och villkoren.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att, med iakttagande av de villkor och bestämmelser, som angivas i Maria (Mimi) Amalia Henrietta Althainz, född Graf, den 20 april 1933 upprättade testamente, vid karolinska mediko-kirurgiska institutet må från och med den 1 juli 1936 inrättas en professur i radioterapi, benämnd »Mimi Althainz professur i radioterapi»;

dels föreskrivit, att innehavaren av nämnda professur skall vara ej mindre i lönehänseende likställd med ordinarie universitetsprofessor än även skyldig att i tillämpliga delar underkasta sig de för universitetsprofessorer i allmänhet för åtnjutande av nu gällande avlöningsförmåner stadgade villkoren och bestämmelserna, dock med den inskränkning i undervisnings-skyldigheten, som föranledes av de i berörda testamente uppställda villkoren;

dels medgivit, att innehavaren av professuren tillkommande dyrtidstillägg må utgå av statsmedel;

dels föreskrivit, att professuren i medicinsk radiologi vid institutet skall från och med den 1 juli 1936 förändras till en professur i röntgendiagnostik;

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i den för institutet fastställda avlöningsstaten, som föranledas av vad ovan angivits;

dels å personalförteckningen för vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m. under rubriken vetenskapliga institutioner och inrättningar uppfört 1 tekniskt biträde vid farmakologiska institutionen och 1 tekniskt biträde vid nervkliniken, båda i lönegraden B 7;

dels höjt den i avlöningsstaten för sagda institut under avdelningen I. Professorer och lärare m. fl. uppförda delposten till arvoden till biträdande lärare m. fl., nu 84,800 kronor, med 3,000 kronor till 87,800 kronor ävensom i anledning härav höjt den under samma avdelning uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, från 219,800 kronor till 222,800 kronor;

dels höjt den i samma avlöningsstat under avdelningen II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m. uppförda anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, nu förslagsvis 82,600 kronor, med 6,400 kronor till förslagsvis 89,000 kronor;

dels höjt den under samma avdelning uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, nu förslagsvis 4,342 kronor, med 2,700 kronor till förslagsvis 7,042 kronor;

dels i anledning härav höjt slutsumman under avdelning I av avlöningsstaten från 564,400 kronor till 567,400 kronor och under avdelning II av samma avlöningsstat från 104,300 kronor till 113,400 kronor samt avlöningsstatens slutsumma från 668,700 kronor till 680,800 kronor;

dels ock till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 680,800 kronor.

83:o) **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83) har riksdagen till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 123,200 kronor.

84:o) **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt

84) har riksdagen till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 24,800 kronor.

85:o) **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Allmän arkitekt-tävling rörande nybyggnad för de teoretiska institutionerna m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85) har riksdagen till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Allmän arkitekt-tävling rörande nybyggnad för de teoretiska institutionerna m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 40,000 kronor.

86:o) **Tandläkarinstitutet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86) har riksdagen

dels godkänt följande avlöningsstat för tandläkarinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	42,950
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.	»	130,145
<i>Anm.: Ur denna anslagspost skola bestridas kostnaderna för löne-tillägg med 1,620 kronor för vardera av tre ordinarie lärare på grund av ökad undervisningsskyldighet.</i>		
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	3,705
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	2,300
Summa kronor		179,100;

dels ock till *Tandläkarinstitutet: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 179,100 kronor.

87:o) **Tandläkarinstitutet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87) har riksdagen till *Tandläkarinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 138,000 kronor.

88:o) **Universitetssjukhus: Akademiska sjukhuset i Uppsala: Bidrag till driftkostnader. Universitetssjukhus: Akademiska sjukhuset i Uppsala: Materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Universitetssjukhus: Akademiska sjukhuset i Uppsala: Bidrag till driftkostnader* ett *förslagsanslag* av 190,000 kronor, dels ock till *Universitetssjukhus: Akademiska sjukhuset i Uppsala: Materiel m. m.* ett *reservationsanslag* av 13,100 kronor.

89:o) **Universitetssjukhus: Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89) har riksdagen till *Universitetssjukhus: Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 57,000 kronor.

90:o) **Universitetssjukhus: Bidrag till anskaffande av vissa röntgenapparater vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90) har riksdagen till *Universitetssjukhus: Bidrag till anskaffande av vissa röntgenapparater vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 8,600 kronor.

91:o) **Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar. Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Omkostnader. Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Utrustning. Universitetssjukhus: Understöd och ersättningar till seraffimerlasarettet i Stockholm. Universitetssjukhus: Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkterna 91 och 92) föreslagit riksdagen i fråga om anslag till förevarande ändamål kommer riksdagen att framdeles meddela sina beslut.

92:o) **Universitetssjukhus: Bidrag till pediatrik klinisk och poliklinik i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Universitetssjukhus: Bidrag till pediatrik klinisk och poliklinik i Stockholm* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 65,700 kronor.

93:o) **Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 10,900 kronor att användas enligt av vederbörande departementschefer till statsrådsprotokollen över ecklesiastikärenden den 9 januari 1919 och den 4 januari 1929 angivna grunder samt av Kungl. Maj:t i övrigt meddelade bestämmelser.

94:o) **Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar*

för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 30,000 kronor att utgå enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

95:o) **Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer. Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt sakkunniga i akademiska befordringsärenden. Gemensamma universitetsändamål: Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer* ett *förslagsanslag* av 1,700 kronor, dels till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt sakkunniga i akademiska befordringsärenden* ett *förslagsanslag* av 9,000 kronor, dels ock till *Gemensamma universitetsändamål: Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet* ett *reservationsanslag* av 35,000 kronor, att utgå i enlighet med de grunder, Kungl. Maj:t må äga bestämma.

96:o) **Gemensamma universitetsändamål: Kostnader för yrkesorienteringsnämnd och universitetsstatistik.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkt 97) föreslagit riksdagen i fråga om anslag till förevarande ändamål kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

97:o) **Gemensamma universitetsändamål: Resestipendier åt ordinarie lärare m. fl. vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98) har riksdagen till *Gemensamma universitetsändamål: Resestipendier åt ordinarie lärare m. fl. vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 20,000 kronor.

98:o) **Ortnamnsundersökningarna i riket.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Ortnamnsundersökningarna i riket* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 6,500 kronor att utgå med den närmare fördelning och enligt de villkor, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

99:o) **Landsmålsundersökningarna i riket.** Kungl. Maj:t har (punkt 100) föreslagit riksdagen att till *Landsmålsundersökningarna i riket* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 70,900 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehåft två likalydande motioner (I: 245 och II: 429), i vilka hemställts, att riksdagen måtte medgiva, att vissa i motionen I: 245 närmare angivna poster av det av Kungl.

Maj:t under riksstatsens åttonde huvudtitel äskade anslaget för budgetåret 1936/1937 till landsmålsundersökningarna i riket måtte betecknas som förslagsvis beräknade.

Det i motionerna I: 245 och II: 429 framförda yrkandet avser att bereda tillgång till medel till ersättningar för vikariatstjänstgöring under semester och sjukledighet m. m. jämlikt gällande avlöningsreglemente för de i personalförteckningen för landsmålsundersökningarna i riket upptagna befattningshavarna. Enligt riksdagens uppfattning torde det vara av behovet påkallat, att åtgärder vidtagas för åstadkommande av ändring i nu i berörda avseende rådande förhållanden. Riksdagen anser sig emellertid böra fatta beslut i ämnet först efter förslag av Kungl. Maj:t. Riksdagen utgår härvid från att den närmare utredning, som kan finnas påkallad, jämte därpå grundat förslag kan vara att påräkna till nästkommande riksdag.

Vad Kungl. Maj:t under här förevarande punkt föreslagit för nästkommande budgetår bifaller riksdagen.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen till *Landsmålsundersökningarna i riket* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 70,900 kronor.

100:o) **Bidrag till utgifter för Hyltén-Cavallius' stiftelse för svensk folkminnesforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom *Bidrag till utgifter för Hyltén-Cavallius' stiftelse för svensk folkminnesforskning* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 10,700 kronor.

101:o) **Rasbiologiska institutet: Avlöningar. Rasbiologiska institutet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102) har riksdagen dels höjt den i avlöningsstaten för rasbiologiska institutet uppförda anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å extra stat, nu förslagsvis 24,000 kronor, med 700 kronor till förslagsvis 24,700 kronor, dels höjt den i samma avlöningsstat uppförda delposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, nu 14,800 kronor, med 400 kronor till 15,200 kronor, dels på grund härav höjt avlöningsstatens slutsumma, nu 53,000 kronor, med 1,100 kronor till 54,100 kronor, dels till *Rasbiologiska institutet: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 54,100 kronor, dels ock till *Rasbiologiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 15,000 kronor.

102:o) **Farmaceutiska institutet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103) har riksdagen dels ökat den i avlöningsstaten för farmaceutiska institutet uppförda anslagsposten till särskilda löneför måner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, nu förslagsvis 1,750 kro-

nor, med 1,100 kronor till förslagsvis 2,850 kronor ävensom i anledning härav ökat avlöningsstatens slutsumma från 77,100 kronor till 78,200 kronor, dels ock till *Farmaceutiska institutet: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 78,200 kronor.

103:o) **Farmaceutiska institutet: Omkostnader. Farmaceutiska institutet: Materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Farmaceutiska institutet: Omkostnader* ett *förslagsanslag* av 13,600 kronor, dels ock till *Farmaceutiska institutet: Materiel m. m.* ett *reservationsanslag* av 3,700 kronor.

Tekniska högskolan och Chalmers tekniska institut.

104:o) **Tekniska högskolan: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105) har riksdagen dels å personalförteckningen för tekniska högskolan uppfört ytterligare en laboratorievaktmästarbefattning i lönegraden B 7, dels godkänt följande avlöningsstat för tekniska högskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> kronor	543,700
<i>Anm.: Från förestående anslagspost skall utgå jämväl ersättning till den eller de personer, som förordnas att uppehålla en del av rektors undervisningsskyldighet såsom professor.</i>	
2. Avlöning till tjänsteman å indragningsstat, <i>förslagsvis</i> . . . . . »	11,600
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t . . . . . »	164,800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m. . . . . kronor	308,650
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> . . . . . »	3,450
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . . . . »	23,400
Summa kronor	1,055,600.

Särskilda uppbördsmedel:

Avgifter från de studerande . . . . . kronor	230,000
Nettoutgift kronor	825,600;

dels ock till *Tekniska högskolan: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 825,600 kronor.

105:o) **Tekniska högskolan: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106) har riksdagen till *Tekniska högskolan: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 225,200 kronor.

106:o) **Tekniska högskolan: Materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107) har riksdagen till *Tekniska högskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 246,500 kronor.

107:o) **Tekniska högskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108) har riksdagen till *Tekniska högskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 33,500 kronor.

108:o) **Tekniska högskolan: Stipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109) har riksdagen till *Tekniska högskolan: Stipendier* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 13,000 kronor.

109:o) **Tekniska högskolan: Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110) har riksdagen till *Tekniska högskolan: Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 300 kronor.

110:o) **Tekniska högskolan: Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111) har riksdagen till *Tekniska högskolan: Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 3,000 kronor.

111:o) **Tekniska högskolan: Inredningsarbeten och möbelanskaffning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112) har riksdagen till *Tekniska högskolan: Inredningsarbeten och möbelanskaffning m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 21,000 kronor.

112:o) **Chalmers tekniska institut: Avlöningar. Chalmers tekniska institut: Omkostnader. Chalmers tekniska institut: Materiel m. m. Chalmers tekniska institut: Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek. Chalmers tekniska institut: Stipendier m. m.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkt 113) föreslagit riksdagen i fråga om anslag till förevarande ändamål kommer riksdagen att framdeles meddela sina beslut.

113:o) **Chalmers tekniska institut: Reparation av institutets huvudbyggnad.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114) har riksdagen till *Chalmers tekniska institut: Reparation av institutets huvudbyggnad* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 23,000 kronor.

Skolöverstyrelsen.

114:o) **Skolöverstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 115) föreslagit riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för skolöverstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> . . .	kronor 378,800
2. Avlöning till tjänsteman å indragningsstat, <i>förslagsvis</i> . . .	» 6,500
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 16,400
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 26,200
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 78,700
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 5,900
	84,600
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 21,900
	<u>Summa kronor 534,400</u>

dels ock till Skolöverstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 534,400 kronor.

Kungl. Maj:ts under här förevarande punkt framlagda förslag innefattar flera ganska betydelsefulla organisationsfrågor.

De förslag, som avse beräkande under avlöningsanslaget av särskilt arvode åt ett byggnadssakkunnigt biträde och återinförande av den under 1933 års besparingsaktion indragna befattningen som folkhögskolinspektör, finner riksdagen väl motiverade och bifaller alltså förslaget i dessa delar. Mot de för innehavarna av dessa befattningar föreslagna arvoden har riksdagen icke funnit något att invända.

Det förslag till ordnande av gymnastikinspektionen, som upptagits under förevarande punkt, kan riksdagen däremot icke godkänna. Av statsrådsprotokollet framgår, huru såväl 1934 som 1935 års riksdagar bestämt motsatt sig den nuvarande splittringen av gymnastikinspektionen mellan skolöverstyrelsen och gymnastiska centralinstitutet. Båda dessa riksdagar hava, 1935 års riksdag till och med i särskild skrivelse, påyrkat framläggande snarast möjligt, sedan erforderlig utredning verkställts, av nytt förslag i ämnet.

Emellertid har icke heller nu ett omorganisationsförslag förelagts riksdagen. En av skolöverstyrelsen verkställd utredning med därpå grundat förslag föreligger visserligen, men departementschefen har icke känt sig övertygad om att detta förslag innebär en tillfredsställande lösning av före-

varande fråga. Han har på grund härav föreslagit, att inspektionen av gymnastikundervisningen — i avvaktan på en mera ingående utredning av överstyrelsen rörande konsulentorganisationens förmåga att i framtiden fylla sin uppgift, därest under dess tillsyn och inspektion läggas alla de läroanstalter, över vilka överstyrelsen har inseende — under nästa läsår anordnas på samma sätt som hittills.

Riksdagen kan emellertid icke vara med om att nu gällande, av riksdagen två gånger såsom icke tillfredsställande betecknade organisation får oförändrad kvarstå under ännu ett år.

Under förhandenvarande förhållanden kan riksdagen icke besluta genomförandet av någon mera definitiv organisation redan nu. För en dylik fordras nämligen att den av riksdagen begärda utredningen efter vederbörlig granskning varder framlagd för riksdagen. Riksdagen har emellertid ansett, att såsom en provisorisk åtgärd skolöverstyrelsen, på sätt den själv hemställt, ånyo bör erhålla tillgång till två gymnastikkonsulenter genom återinförande av en befattning såsom andre gymnastikkonsulent. Med denna ökning av till buds stående arbetskrafter synes effektiviteten i inspektionsverksamheten kunna betydligt höjas. Vidare kunna möjligen härigenom värdefulla erfarenheter också vinnas för ett mera definitivt ordnande av denna organisation.

Den utav riksdagen sålunda beslutade nya konsulentbefattningen synes, liksom tidigare varit fallet, böra uppföras å extra stat i lönegraden B 21. Avlöningen härför utgör — under förutsättning att befattningen, även detta i överensstämmelse med vad som tidigare ägt rum, kommer att erhålla en kvinnlig innehavare — 6,816 kronor eller med frånräknande av pensionsavdrag å 192 kronor 6,624 kronor, i avrundat tal 6,600 kronor. Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å extra stat, av Kungl. Maj:ts upptagen med oförändrat belopp, 16,400 kronor, bör alltså ökas till 23,000 kronor samt posten till särskilda löneförmåner för ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, 21,900 kronor, ökas med i avrundat tal 300 kronor till 22,200 kronor. Avlöningsanslagets slutsumma bör höjas i anslutning härtill.

Kungl. Maj:ts förslag om anställande av en konsulent för musikundervisningen finner sig riksdagen böra bifalla. Såvitt riksdagen kan bedöma, föreligger på musikundervisningens område ett stort arbetsfält för rådgivning, ledning och övervakning ävensom för tagande av nya initiativ och spridande av kännedom om nya musikpedagogiska rön. Mot det för den nya befattningen föreslagna arvudet, 3,000 kronor, har riksdagen icke funnit något att erinra.

Vad i övrigt under här förevarande punkt föreslagits har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Med anledning av riksdagens beslut har avlöningsanslagets slutsumma ökats med det för avlöande av en andre gymnastikkonsulent beräknade beloppet, (6,600 + 300 =) 6,900 kronor, till 541,300 kronor.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de föreskrifter, som kunna bli va erforderliga i anledning av vad som sålunda beslutats.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, dels å personalförteckningen för skolöverstyrelsen under Tjänstemän å extra stat uppfört en andre gymnastikkonsulentbefattning i lönegraden B 21;

dels godkänt följande avlöningsstat för skolöverstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 378,800
2. Avlöning till tjänsteman å indragningsstat, <i>förslagsvis</i> . . . . . »	6,500
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i> . . . . . »	23,000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t . . . . . »	26,200
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m. . . . . kronor	78,700
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> . . . . . »	5,900
	» 84,600
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . . . . »	22,200

Summa kronor 541,300;

dels ock till *Skolöverstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 541,300 kronor.

115:o) **Skolöverstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 116, sid. 296—298) föreslagit riksdagen att till Skolöverstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 94,600 kronor.

Riksdagens under föregående punkt anmälda beslut föranleder viss ändring i det belopp, som för nästkommande budgetår beräknats för skolöverstyrelsens omkostnader. På grund av den av riksdagen beslutade andre gymnastikkonsulentbefattningen torde nämligen — i anslutning till den av statskontoret i dess utlåtande den 21 oktober 1935 framlagda beräkningen — en ökning med 2,000 kronor av anslagsposten till reseersättningar bli va erforderlig.

Någon ökning av anslagsposten till expenser med anledning av en andre gymnastikkonsulentbefattnings inrättande finner riksdagen åtminstone för nästkommande budgetår icke erforderlig.

Då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt icke givit riksdagen anledning till erinran, skulle alltså här förevarande anslag för nästkommande budgetår behöva uppföras med ett belopp av (94,600 + 2,000 =) 96,600 kronor.

I anslutning härtill får riksdagen anmäla, att riksdagen till *Skolöverstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 96,600 kronor.

Allmänna läroverken m. m.

116:o) **Högre lärarinneseminariet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117) har riksdagen dels beslutat, att under budgetåret 1936/1937 må utgå provisorisk avlöningsförbättring till lärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, statens skolköksseminarium och hushållsskola, statens folkskoleseminarier, de tekniska läroverken och statens småskoleseminarier ävensom till statens folkskolinspektörer och nomadskolinspektören, allt enligt samma grunder, som föreskrivits för budgetåret 1935/1936, dels minskat den i avlöningsstaten för högre lärarinneseminariet uppförda delposten till ålderstillägg, nu förslagsvis 16,915 kronor, med 3,000 kronor till 13,915 kronor, dels minskat den i samma avlöningsstat uppförda delposten till vissa arvoden till ordinarie lärare m. m., nu 10,650 kronor, med 3,500 kronor till 7,150 kronor, dels minskat den i samma avlöningsstat uppförda delposten till hyresersättningar och hyresbidrag, nu 17,300 kronor, med 6,600 kronor till 10,700 kronor, dels ock till *Högre lärarinneseminariet: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 249,600 kronor.

117:o) **Högre lärarinneseminariet: Omkostnader. Högre lärarinneseminariet: Stipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Högre lärarinneseminariet: Omkostnader* ett *förslagsanslag* av 19,350 kronor, dels ock till *Högre lärarinneseminariet: Stipendier* ett *reservationsanslag* av 1,700 kronor.

118:o) **Allmänna läroverken: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 119) föreslagit riksdagen att

dels besluta, att gymnasiet vid högre allmänna läroverket i Strängnäs skall från och med den 1 juli 1936 successivt utvidgas till att omfatta jämväl treårig reallinje;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att tills vidare under budgetåret 1936/1937, då för realskolestadiet avsedd ordinarie ämneslärarbefattning vid samläroverk skall tillsättas, besluta, huruvida befattningen skall kungöras ledig såsom adjunktsbefattning eller ämneslärarinnebefattning;

dels besluta, att vid de allmänna läroverken skola från och med den 1 juli 1936 — utöver de lektorstjänster, som jämlikt beslut av 1935 års riksdag skola inrättas — inrättas ytterligare 3 lektorstjänster;

dels besluta, att vid de allmänna läroverken skola från och med den 1 juli 1936 inrättas en teckningslärartjänst, en musiklärartjänst samt en gymnastiklärartjänst;

dels godkänna följande avlöningsstat för de allmänna läroverken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:			
a. Lön och (i förekommande fall) tjänstgöringspenningar	kronor	9,751,200	
b. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1,430,000	
c. Fyllnadsarvoden åt vikarier, <i>förslagsvis</i>	»	90,000	11,271,200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:			
a. Arvoden åt extra ämneslärare	kronor	1,048,300	
b. Arvodesförhöjning åt vissa extra ordinarie ämneslärare, <i>förslagsvis</i>	»	20,000	
c. Arvoden åt lärare i manlig slöjd	»	34,000	
d. Arvoden åt lärarinnor i hushållsgöromål	»	12,800	
e. Extra arvoden åt lärare i övningsämnen	»	632,100	
f. Arvoden åt lärare vid inbyggda praktiska realskollinjer, <i>förslagsvis</i>	»	13,000	
g. Understöd åt extra ordinarie lärare vid förfall på grund av sjukdom, <i>förslagsvis</i>	»	8,000	
h. Arvoden åt skolläkare, <i>förslagsvis</i>	»	100,600	
i. Arvoden åt tillsyningslärare, kvinnliga sakkunniga och första lärarinnor	»	42,050	
j. Särskilda arvoden vid provårsläroverk	»	91,800	2,002,650
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Arvoden åt bibliotekarier	kronor	63,000	
b. Arvoden åt biträden å rektorsexpeditionerna	»	62,700	125,700
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:			
a. Tillfällig löneförbättring, <i>förslagsvis</i>	kronor	2,179,000	
b. Provisorisk avlöningsförbättring, <i>förslagsvis</i>	»	446,650	
c. Personliga lönetillägg åt vissa ordinarie övningslärare, <i>förslagsvis</i>	»	4,500	
d. Vissa ersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,300	2,631,450
Summa kronor		16,031,000.	

Särskilda uppbördsmedel:

Bidrag från Stockholms stad	kronor	15,000
Nettoutgift kronor		16,016,000;

dels ock till *Allmänna läroverken*: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 16,016,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehåft

dels två likalydande motioner (I: 42 och II: 127), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att samrealskolan i Motala genom successivt övertagande från och med den 1 juli 1936 ombildas till högre allmänt läroverk med fyraårigt såväl latin- som realgymnasium för gossar och flickor under förutsättning att kommunen åtager sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler och bostad eller hyresersättning åt rektor;

dels motionen II: 435, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att Eslövs kommunala gymnasium från och med budgetåret 1936/1937 skall successivt ombildas till ett statsgymnasium med treårig latin- och reallinje;

dels ock två likalydande motioner (I: 60 och II: 175), vari hemställts, att riksdagen ville besluta inrättande från och med budgetåret 1936/1937 av ett statligt gymnasium i Skellefteå i enlighet med den organisationsplan och inom den kostnadsram, som föreslagits av skolöverstyrelsen i dess yttrande till Kungl. Maj:t av den 30 november 1935, under villkor att Skellefteå stad åtager sig att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler jämte inredning och möbelutrustning samt bostad eller hyresersättning åt rektor samt dessutom förbinder sig att bevilja ett engångsanslag på minst 5,000 kronor till bestridande av kostnaderna för komplettering av undervisningsmaterielen och utvidgning av biblioteket.

Riksdagen upptager först till behandling frågan om *inrättande av ett realgymnasium vid högre allmänna läroverket i Strängnäs* och i samband härmed de i motionerna I: 42 och II: 127, II: 435 samt I: 60 och II: 175 framlagda yrkandena om *ombildning av kommunala gymnasierna i Motala och Eslöv till statsgymnasier samt om inrättande av ett statligt gymnasium i Skellefteå*.

Vad frågan om inrättande av ett realgymnasium i Strängnäs beträffar, finner riksdagen de härför anförda skälen tala för ett bifall. Olägenheterna för befolkningen både i staden och i det område, varifrån läroverket i övrigt rekryteras, av ett gymnasium med endast latinlinje måste bli mera kännbara med den differentiering av studiet på gymnasiet, som nu gällande läroverksstadga föreskriver. Den totala kostnadsökningen för staten vid en omorganisation enligt det av skolöverstyrelsen och departementschefen förordade alternativet, mot vilket icke riksdagen funnit något att erinra, har uppskattats till, frånsett dyrtidstillägg, omkring 19,000 kronor, alltså ett relativt begränsat belopp. Härtill kommer slutligen att, på sätt i statsrådsprotokollet framhållits, ett bifall till Kungl. Maj:ts här förevarande förslag åtminstone för närvarande icke synes kunna få några konsekvenser. På grund härav bifaller riksdagen Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

De i nyssnämnda motioner framlagda yrkandena betyda en avsevärd utvidgning av den statliga gymnasieorganisationen. Redan i och för sig måste riksdagen finna det betänkligt att på grund av enskilda motioner förorda inrättande av statliga gymnasier. Kostnaderna för förstatligande, respektive upprättande av de gymnasier, varom i motionerna är fråga, uppgå vidare

till betydande belopp. Enligt av skolöverstyrelsen i utlåtande den 30 november 1935 framlagda beräkningar skulle kostnaderna för de olika gymnasierna kunna beräknas till för Eslöv 61,109 kronor, för Motala 60,537 kronor och för Skellefteå 70,573 kronor eller tillhopa 192,219 kronor. I denna siffra äro tillfällig löneförbättring men icke ålders- och dyrtidstillägg inberäknade. Även om härifrån dragas de för närvarande till de kommunala gymnasierna i Eslöv och Motala utgående statsbidragen å respektive 8,000 kronor och 10,000 kronor, skulle den totala utgiftsökningen för statsverket, såvitt nu kan bedömas, uppgå till nära 175,000 kronor årligen förutom ålders- och dyrtidstillägg. I här förevarande sammanhang torde vidare böra erinras, att skolöverstyrelsen i sitt nyssberörda utlåtande jämväl framlagt kostnadsberäkningar beträffande förstatligande av det kommunala gymnasiet i Söderhamn. Kostnadsökningen härför har enligt samma grunder som tillämpats för de övriga läroanstalterna beräknats till 36,897 kronor eller, med frånräknande av nu utgående statsbidrag å 6,000 kronor till detta gymnasium, till drygt 30,000 kronor.

Av anförda skäl finner sig riksdagen icke nu böra fatta beslut på sätt i motionerna yrkats. Däremot har riksdagen av de i motionerna lämnade uppgifterna funnit framgå, att goda skäl tala för att dessa frågor snarast bliva föremål för en ingående utredning genom Kungl. Maj:ts försorg. De läroanstalter, varom här är fråga, hava samtliga ett betydande lärjungeantal, och deras områden äro stora och folkrika. Riksdagen kan icke uttala sig om i vilken ordning de föreslagna statliga gymnasierna böra komma till stånd, därest — såsom väl möjligt är — Kungl. Maj:t icke skulle finna lämpligt att på en gång framlägga förslag om inrättande av mer än ett nytt statligt gymnasium. Olika skäl kunna — och hava också — anförts för den ena eller andra läroanstaltens företräde i detta hänseende. Här har sålunda framhållits de nuvarande kommunala gymnasiernas och de till grund för dem liggande realskolornas stora elevantal, behovet för vederbörande läroverksområden av bättre tillgång till högre skolbildning, behovet av en avlastning av angränsande läroverk, skolkommunernas ekonomiska uppoffringar o. s. v. I sistnämnda hänseende anser sig riksdagen böra erinra om det förhållandet, att Eslöv och Motala sedan åtskilliga år tillbaka med ganska blygsamma statsbidrag uppehållit sina kommunala gymnasier.

Med hänsyn till att dessa gymnasiefrågor alltså enligt riksdagens mening snarast böra komma under en ingående och allsidig utredning, finner sig riksdagen i anledning av här förevarande motioner böra hos Kungl. Maj:t göra framställning om verkställande av utredning och framläggande snarast för riksdagen av det förslag i fråga om inrättande av nya statliga gymnasier, vartill utredningen kan föranleda.

Förslagen om Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat: Lön och (i förekommande fall) tjänstgöringspenningar, Avlöningar till tjänstemän å ordinarie

stat: Ålderstillägg och Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat: Fyllnadsarvoden åt vikarier hava icke givit riksdagen anledning till erinran.

I sammanhang med förstnämnda delpost har riksdagen till behandling förehaft Kungl. Maj:ts framställning om bemyndigande för Kungl. Maj:t att tills vidare under budgetåret 1936/1937, då för realskolestadiet avsedd ordinarie ämneslärarbefattning vid samläroverk skall tillsättas, besluta, huruvida befattningen skall kungöras ledig såsom adjunktsbefattning eller ämneslärarinnebefattning. Riksdagen lämnar Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet.

Under *Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t: Arvoden åt extra ämneslärare* har departementschefen till behandling upptagit bland annat frågan om vidtagande av vissa särskilda åtgärder för *nedbringande av maximiantalet lärjungar per undervisningsavdelning vid den första undervisningen i modersmålet, tyska, engelska och franska*.

Såsom i statsrådsprotokollet framhållits, må enligt gällande timplan årsklass eller avdelning av årsklass, då antalet av de lärjungar, som deltaga i undervisningen i vederbörande ämne, överstiger 20, efter medgivande av skolöverstyrelsen under en veckotimme i varje ämne uppdelas i två undervisningsavdelningar vid undervisningen i berörda ämnen i de klasser av realskolan och kretsar av lyceet, i vilka undervisningen i dessa ämnen tager sin början.

Jämlikt år 1934 av riksdagen lämnat medgivande är för närvarande dylik uppdelning av klass eller klassavdelning medgiven i de fall, då lärjungeantalet överstiger 30. Enligt skolöverstyrelsens beräkningar har detta medgivande för innevarande budgetår föranlett en ökning av lärarbehovet, motsvarande omkring 21 extralärare.

Överstyrelsen har nu framlagt ett förslag, enligt vilket uppdelning av klass eller klassavdelning skulle få företagas i hela den utsträckning, timplanerna förutsätta. Lärarbehovet härför har för innevarande budgetår beräknats skola hava motsvarat omkring 40 extralärare, d. v. s. 19 extralärare mer än enligt nu medgivna uppdelning.

Riksdagen finner goda skäl tala för, att en utvidgning göres av det utav 1934 års riksdag fattade beslutet att medgiva uppdelning av klass eller klassavdelning vid språkundervisning å begynnelsestadiet. Emellertid håller riksdagen före, att man i här förevarande hänseende i varje fall bör gå fram något långsammare än vad Kungl. Maj:ts förslag innebär. Vid ett bifall till detta kunna uppdelningar tänkas förekomma redan vid ett lärjungeantal av 21 eller 22, vilket betyder att man skulle kunna komma ned till ett lärjungeantal i varje grupp av 10 à 11. Å andra sidan vill riksdagen icke motsätta sig, att man nu ytterligare något sänker fordringarna för en uppdelning. Efter ett vägande mot varandra av de skäl, som tala för olika minimiantal för delning, har riksdagen härvid funnit sig böra stanna vid att medgiva, att delning av klass eller klassavdelning må ske, då lärjungeantalet i dylik upp-
går till eller överstiger 24.

Enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, skulle enligt samma beräkningsgrunder, som kommit till användning i departementschefens förslag, härför erfordras i runt tal 35 extralärare eller 5 mindre än enligt Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen utgår härvid — liksom fallet var vid 1934 års riksdag — från att uppdelning av klass eller klassavdelning i vidare omfattning än vad nu ifrågasatts — i den mån en dylik uppdelning är förenad med ökade kostnader — icke kommer att ske utan att riksdagen dessförinnan satts i tillfälle att pröva frågan.

Med denna utgångspunkt möjliggöres en minskning av här förevarande delpost under det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet. De fem extralärartjänster, varmed det beräknade antalet på grund av riksdagens beslut kan nedbringas, torde, i anslutning till den av departementschefen använda beräkningsgrunden, kunna antagas motsvara ett arvodesbelopp av $(5 \times 3,300 =)$ 16,500 kronor eller för slutsummans avrundande 16,000 kronor. Då de i övrigt i detta sammanhang framlagda förslagen och beräkningarna icke givit riksdagen anledning till erinran, skulle alltså delposten för nästkommande budgetår upptagas med $(1,048,300 - 16,000 =)$ 1,032,300 kronor.

Förslaget om anslag till *Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t: Arvodesförhöjningar åt vissa extra ordinarie ämneslärare* har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Kungl. Maj:ts beträffande delposten *Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t: Arvoden åt lärare i manlig slöjd* framlagda förslag har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Jämväl förslaget rörande *Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t: Arvoden åt lärarinnor i hushållsgöromål* bifaller riksdagen.

Icke heller mot förslaget beträffande delposten *Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t: Extra arvoden åt lärare i övningsämnen* har riksdagen funnit något att erinra.

De framlagda förslagen beträffande återstående delposter av avlöningsförslaget till de allmänna läroverken hava icke givit riksdagen anledning till erinran.

Vad riksdagen sålunda beslutat innebär i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag allenast den förändringen, att delposten till arvoden åt extra ämneslärare kan minskas från beräknade 1,048,300 kronor med 16,000 kronor till 1,032,300 kronor och anslagets slutsumma med samma belopp från 16,016,000 kronor till 16,000,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen

dels anmäla, att riksdagen beslutat, att gymnasiet vid högre allmänna läroverket i Strängnäs skall från och med den 1 juli 1936 successivt utvidgas till att omfatta jämväl treårig reallinje;

dels i anledning av ovannämnda motioner I: 42 och II: 127, II: 435 samt I: 60 och II: 175 anhålla om verkställande, under beaktande av vad riks-

dagen i det föregående anført, av utredning och framläggande snarast för riksdagen av det förslag i fråga om inrättande av nya statliga gymnasier, vartill utredningen kan föranleda;

dels ock anmäla, att riksdagen

a) bemyndigat Kungl. Maj:t att tills vidare under budgetåret 1936/1937, då för realskolestadiet avsedd ordinarie ämneslärarbefattning vid samläroverk skall tillsättas, besluta, huruvida befattningen skall kungöras ledig såsom adjunktsbefattning eller ämneslärarinnebefattning;

b) beslutat, att vid de allmänna läroverken skola från och med den 1 juli 1936 — utöver de lektorstjänster, som jämlikt beslut av 1935 års riksdag skola inrättas — inrättas ytterligare 3 lektorstjänster;

c) beslutat, att vid de allmänna läroverken skola från och med den 1 juli 1936 inrättas en teckningslärartjänst, en musiklärartjänst samt en gymnastiklärartjänst;

d) godkänt följande avlöningsstat för de allmänna läroverken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:

a. Lön och (i förekommande fall) tjänstgöringspenningar	kronor 9,751,200	
b. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i>	» 1,430,000	
c. Fyllnadsarvoden åt vikarier, <i>förslagsvis</i>	» 90,000	11,271,200

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a. Arvoden åt extra ämneslärare	kronor 1,032,300	
b. Arvodesförhöjning åt vissa extra ordinarie ämneslärare, <i>förslagsvis</i>	» 20,000	
c. Arvoden åt lärare i manlig slöjd	» 34,000	
d. Arvoden åt lärarinnor i hushållsgöromål	» 12,800	
e. Extra arvoden åt lärare i övningsämnen	» 632,100	
f. Arvoden åt lärare vid inbyggda praktiska realskollinjer, <i>förslagsvis</i>	» 13,000	
g. Understöd åt extra ordinarie lärare vid förfall på grund av sjukdom, <i>förslagsvis</i>	» 8,000	
h. Arvoden åt skolläkare, <i>förslagsvis</i>	» 100,600	
i. Arvoden åt tillsyningslärare, kvinnliga sakkunniga och första lärarinnor	» 42,050	
j. Särskilda arvoden vid provårsläroverk	» 91,800	1,986,650

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:

a. Arvoden åt bibliotekarier	kronor 63,000	
b. Arvoden åt biträden å rektorsexpeditionerna	» 62,700	125,700

4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:

a. Tillfällig löneförbättring, <i>förslagsvis</i>	kronor 2,179,000	
b. Provisorisk avlöningsförbättring, <i>förslagsvis</i> »	446,650	
c. Personliga lönetillägg åt vissa ordinarie övning-lärare, <i>förslagsvis</i>	»	4,500
d. Vissa ersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,300
		<u>2,631,450</u>
	Summa kronor	16,015,000

Särskilda uppbördsmedel:

Bidrag från Stockholms stad	kronor	15,000
	Nettoutgift kronor	16,000,000;

e) till *Allmänna läroverken*: *Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 16,000,000 kronor.

119:o) **Allmänna läroverken: Bokinköp och bokbindning för biblioteken vid de allmänna läroverken.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120) har riksdagen till *Allmänna läroverken: Bokinköp och bokbindning för biblioteken vid de allmänna läroverken* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 50,000 kronor.

120:o) **Allmänna läroverken: Bidrag till de allmänna läroverkens ljus- och vedkassor m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121) har riksdagen till *Allmänna läroverken: Bidrag till de allmänna läroverkens ljus- och vedkassor m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 385,000 kronor, därav högst 5,000 kronor må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, användas såsom bidrag till nedbringande för samtliga lärjungar av avgifterna till nämnda kassor i sådana fall, då nämnda avgifter kunna anses alltför tyngande.

121:o) **Allmänna läroverken: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de allmänna läroverken m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 122) föreslagit riksdagen att till *Allmänna läroverken: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de allmänna läroverken* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 15,000 kronor.

Departementschefen har under här förevarande punkt gjort ett principuttalande beträffande de linjer, efter vilka resestipendier — efter flera års uppehåll — enligt hans uppfattning under nästkommande budgetår böra utgå till lärare såväl vid de allmänna läroverken som vid vissa andra undervisningsanstalter, såsom vid de kommunala läroverken och vid privatläroverken samt vid vissa till folkundervisningen hörande läroanstalter. Enligt dessa linjer skulle resestipendier under nästkommande budgetår bland annat avse allenast lärare i främmande levande språk vid berörda läroanstalter.

Enligt riksdagens förmenande är det synnerligen tillfredsställande, att möjlighet nu förelegat för Kungl. Maj:t att ånyo föreslå uppförande av anslag för här ifrågavarande ändamål å riksstaten. De skäl, som tala för utgående av dylika anslag, hava övertygande framförts av departementschefen. Riksdagen bifaller på grund härav i princip Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag. I fråga om de olika anslagsbeloppen anmäler riksdagen under vederbörande punkter sina beslut. Vidare finner sig riksdagen böra uttala sin principiella anslutning till vad departementschefen anført därom, att de nu äskade stipendieanslagen endast böra avse lärare i främmande levande språk.

Kungl. Maj:ts under denna punkt framlagda förslag upptager ett belopp av 15,000 kronor till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de allmänna läroverken.

Då riksdagen icke funnit något att häremot erinra, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *Allmänna läroverken: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de allmänna läroverken* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 15,000 kronor.

122:o) **Allmänna läroverken: Ersättning för djäknepennningar m. m. Allmänna läroverken: Diverse oförutsedda behov.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Allmänna läroverken: Ersättning för djäknepennningar m. m.* ett anslag av 8,500 kronor, dels ock till *Allmänna läroverken: Diverse oförutsedda behov* ett *förslagsanslag* av 30,000 kronor.

123:o) **Undervisning genom infödda lärare i tyska, engelska och franska språken vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Undervisning genom infödda lärare i tyska, engelska och franska språken vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 20,000 kronor.

124:o) **Fortbildningskurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125) samt under framhållande av att de för nästkommande budgetår planerade kurserna, vilka avsetts skola behandla sexualhygien, av departementschefen föreslagits skola stå öppna även för lärare inom folkundervisningen, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *Fortbildningskurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 6,000 kronor.

125:o) **Kommunala läroverk: Understöd åt vissa kommunala gymnasier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126) har riksdagen till *Kommunala läroverk: Understöd åt vissa kommunala gymnasier* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 29,000 kronor, att utgå på de villkor och under de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t må finna gott meddela.

126:o) **Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala flickskolor.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127) har riksdagen

dels beslutat, att de av riksdagen beslutade grunderna angående statsbidrag under budgetåret 1933/1934 till kommunala flickskolor skola äga motsvarande tillämpning under budgetåret 1936/1937, dock med iakttagande att statsbidrag må utgå till högst 65 parallellavdelningar, där ej Kungl. Maj:t, efter framställning av skolöverstyrelsen, för särskilt fall annorlunda bestämmer;

dels medgivit, att tillfällig löneförbättring må för tiden 1 juli 1936—30 juni 1937 utgå till lärarpersonalen vid kommunala flickskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;

till ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor; samt

till extra ordinarie ämneslärare och timlärare med belopp, som Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer;

dels ock till *Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala flickskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 861,500 kronor.

127:o) **Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala mellanskolor.** Mot Kungl. Maj:ts förslag i fråga om anslag till förevarande ändamål (punkt 128) har riksdagen icke funnit något att erinra och får alltså anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att under budgetåret 1935/1936 gällande bestämmelser angående statsunderstöd till parallellavdelning av årsklass vid kommunal mellanskola skola äga motsvarande tillämpning under budgetåret 1936/1937, dock med rätt för Kungl. Maj:t att under läsåret 1936—1937 medgiva upprättande av högst 5 nya parallellavdelningar i sådana fall, där eljest ett större antal inträdessökande förväntas bli avvisade, och med iakttagande att statsbidrag må utgå till högst 112 parallellavdelningar, där ej Kungl. Maj:t, efter framställning av skolöverstyrelsen, för särskilt fall annorlunda bestämmer;

dels beslutat, att statsbidrag för undervisning i manlig slöjd vid kommunal mellanskola skall under budgetåret 1936/1937 utgå allenast i sådana fall, då den för nämnda undervisning anställde läraren dels före läsåret 1933—1934 innehaft sin anställning och därav haft sin väsentliga utkomst, dels ock under läsåret 1936—1937 är för sin utkomst väsentligen hänvisad till ifrågavarande anställning;

dels medgivit, att tillfällig löneförbättring må för tiden 1 juli 1936—30 juni 1937 utgå till lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;

till ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor; samt

till extra ordinarie ämneslärare, övningslärare och timlärare med belopp, som Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer, till lärare i manlig slöjd dock allenast i sådant fall, då statsbidrag jämlikt gällande bestämmelser utgår till undervisningen;

dels ock till *Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala mellanskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 1,454,500 kronor.

128:o) **Kommunala läroverk: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid kommunala flickskolor och kommunala mellanskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 129) har riksdagen till *Kommunala läroverk: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid kommunala flickskolor och kommunala mellanskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 5,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

129:o) **Privatläroverk: Bidrag till högre goss- och samskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 130) har riksdagen dels beslutat, att den av 1933 års riksdag beslutade ändringen i fråga om tjänstgöringskyldighet för ämneslärare vid privatläroverk och rätt till uppdelning av årsklass i parallellavdelning skall äga tillämpning jämväl för budgetåret 1936/1937, dock med iakttagande att statsbidrag må utgå till högst 236 parallellavdelningar vid samtliga statsunderstödda privatläroverk, dels ock till *Privatläroverk: Bidrag till högre goss- och samskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 534,000 kronor.

130:o) **Privatläroverk: Bidrag till högre flickskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 131) har riksdagen dels beslutat, att den av 1933 års riksdag beslutade ändringen i fråga om beloppet av grundunderstöd till högre flickskola skall äga tillämpning jämväl för budgetåret 1936/1937, dels ock till *Privatläroverk: Bidrag till högre flickskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 1,626,000 kronor.

131:o) **Privatläroverk: Bidrag till enskilda mellanskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 132) har riksdagen till *Privatläroverk: Bidrag till enskilda mellanskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 75,400 kronor.

132:o) **Privatläroverk: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid privatläroverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt

133) har riksdagen till *Privatläroverk: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid privatläroverk* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 4,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

133:o) **Privatläroverk: Bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstalternas vikariatskassa.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 134) har riksdagen till *Privatläroverk: Bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstalternas vikariatskassa* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 14,200 kronor.

134:o) **Privatläroverk: Ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135) har riksdagen till *Privatläroverk: Ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 58,000 kronor.

135:o) **Understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd* för budgetår 1936/1937 anvisat ett anslag av 19,000 kronor att under de villkor och bestämmelser och med den fördelning, som av Kungl. Maj:t föreskrivas, utgå till Maria Nordenfelts högre handarbetslärarinneseminarium i Göteborg samt föreningen Handarbetets vänner och Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium i Stockholm.

136:o) **Bidrag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom *Bidrag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 70,000 kronor.

137:o) **Understöd till utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 138) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Understöd till utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 12,000 kronor att under de villkor, Kungl. Maj:t må finna lämpligt föreskriva, utgå till styrelsen för aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm och till Göteborgs allmänna folkskolestyrelse med högst 6,000 kronor till vardera.

138:o) **Granskning av läroböcker.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkt 139) föreslagit riksdagen om anslag till förevarande ändamål kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

Folkundervisningen.

Anstalter för lärarutbildning.

139:o) **Folkskoleseminarier: Avlöningar. Folkskoleseminarier: Omkostnader. Folkskoleseminarier: Materiel, böcker m. m. Folkskoleseminarier: Stipendier. Småskoleseminarier: Avlöningar. Småskoleseminarier: Omkostnader. Småskoleseminarier: Materiel, böcker m. m. Småskoleseminarier: Stipendier. Småskoleseminarier: Anordnande av fortbildningskurser för småskollärarinnor. Bidrag till avlöning åt vissa på indragningsstat hos landsting uppförda seminarie-lärare m. m.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkt 140) föreslagit riksdagen om anslag till förevarande ändamål kommer riksdagen att framdeles meddela sina beslut.

Folkskolinspektionen.

140:o) **Folkskolinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 141) föreslagit riksdagen att

dels besluta, att för expenser skall utgå ej mindre till ordinarie och av Kungl. Maj:t förordnad folkskolinspektör ävensom till å ledig befattning vikarierande folkskolinspektör ersättning med tills vidare 700 kronor för år, dock att folkskolinspektör, som är tjänstledig, skall av honom tillkommande expensersättning till sin vikarie avstå 300 kronor för år, såvida icke Kungl. Maj:t i särskilt fall bestämmer, att han skall avstå högre belopp, än även till vikarie för folkskolinspektör, som åtnjuter semester, ersättning med ett belopp, beräknat efter 300 kronor för år;

dels öka den i avlöningsstaten för folkskolinspektionen uppförda delposten till expensersättning, nu förslagsvis 27,300 kronor, med 10,600 kronor till förslagsvis 37,900 kronor,

dels öka den i samma avlöningsstat uppförda delposten till provisorisk avlöningsförbättring, nu förslagsvis 4,600 kronor, med 3,400 kronor till förslagsvis 8,000 kronor;

dels i anledning härav öka den i samma avlöningsstat uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän från 83,500 kronor med 14,000 kronor till 97,500 kronor ävensom slutsumman av sagda avlöningsstat från 420,000 kronor till 434,000 kronor;

dels ock till Folkskolinspektionen: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 434,000 kronor.

Kungl. Maj:ts under här förevarande punkt framlagda förslag har endast i vad avser folkskolinspektörernas expensersättning givit anledning till uttalande från riksdagens sida.

Såsom departementschefen erinrat hava sedan år 1924, då expensersätt-

ningen bestämdes till sitt nuvarande belopp, vidtagits åtskilliga åtgärder på folkskoleväsendets område, vilkas genomförande till väsentlig del bygger på medverkan av folkskolinspektionen eller som förutsätta en avsevärd ökning av de med folkskolinspektionen förenade administrativa göromålen. Den redogörelse för dessa åtgärder, som departementschefen lämnat, finner riksdagen vara bevis nog. Riksdagen delar tillfullo de av departementschefen uttalade farhågorna för att folkskolinspektörerna för fullgörande av sin ökade arbetsbörda bliva nödsakade att eftersätta sin pedagogiska ledarverksamhet ävensom sitt bland annat ur statsfinansiell synpunkt betydelsefulla deltagande i det pågående organisatoriska omdaningsarbetet inom folkskolan. Att åtgärder vidtagas för att dels frigöra inspektörerna från mycket av dem redan nu åliggande arbete, som lika väl kan utföras av mindre kvalificerade arbetskrafter, dels ock skapa möjligheter för inspektörerna att möta sina nya uppgifter, finner riksdagen ofrånkomligt.

Riksdagen har emellertid icke funnit det i detta hänseende framlagda förslaget tillfredsställande. Den ökning av expensersättningen, som förordats, kan givetvis betyda en avlastning av mindre kvalificerat administrativt arbete för de folkskolinspektörer, som för dylikt ändamål anställa särskild arbetskraft. Emellertid torde man icke kunna vara övertygad om att detta alltid blir förhållandet, och då förfelas syftemålet med den höjda expensersättningen.

Det torde vara erforderligt, att man undersöker, om icke andra utvägar kunna komma ifråga för att nå det av riksdagen uppställda målet, nämligen ett frigörande av folkskolinspektörerna för deras egentliga, viktiga verksamhet. En tänkbar utväg, som i detta hänseende icke synes böra lämnas utan beaktande, finner riksdagen vara en liknande den, som redan kommit till användning vid läroverken genom anordningen med biträden å rektorsexpeditionerna. Kostnaderna för nämnda anordning vid läroverken uppgå icke till något avskräckande belopp; för 137 allmänna läroverk utgöra de sålunda för innevarande budgetår tillhopa 60,125 kronor.

Riksdagen finner sig alltså böra framhålla önskvärdheten av att denna fråga med det snaraste blir föremål för utredning. Denna utredning torde böra så bedrivas, att förslag i ämnet om möjligt kan föreläggas redan 1937 års riksdag.

I avvaktan på denna utredning finner sig riksdagen böra som ett provisorium för nästkommande budgetår medgiva den föreslagna ökningen av expensersättningen till 700 kronor för varje inspektör.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag,

dels beslutat, att för expenser skall under budgetåret 1936/1937 utgå ej mindre till ordinarie och av Kungl. Maj:t förordnad folkskolinspektör ävensom till å ledig befattning vikarierande folkskolinspektör ersättning med 700 kronor för år, dock att folkskolinspektör, som är tjänstledig, skall av honom

tillkommande expensersättning till sin vikarie avstå 300 kronor för år, såvida icke Kungl. Maj:t i särskilt fall bestämmer, att han skall avstå högre belopp, än även till vikarie för folkskolinspektör, som åtnjuter semester, ersättning med ett belopp, beräknat efter 300 kronor för år;

dels ökat den i avlöningsstaten för folkskolinspektionen uppförda delposten till expensersättning, nu förslagsvis 27,300 kronor, med 10,600 kronor till förslagsvis 37,900 kronor,

dels ökat den i samma avlöningsstat uppförda delposten till provisorisk avlöningsförbättring, nu förslagsvis 4,600 kronor, med 3,400 kronor till förslagsvis 8,000 kronor;

dels i anledning härav ökat den i samma avlöningsstat uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän från 83,500 kronor med 14,000 kronor till 97,500 kronor ävensom slutsumman av sagda avlöningsstat från 420,000 kronor till 434,000 kronor;

dels ock till *Folkskolinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 434,000 kronor.

141:o) **Folkskolinspektionen: Reseersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 142) har riksdagen till *Folkskolinspektionen: Reseersättningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 175,000 kronor.

Folkskoleväsendet.

142:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 143) föreslagit riksdagen att till *Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 62,350,000 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen icke funnit något att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare vid folkskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 62,350,000 kronor.

143:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare i slöjd vid folkskolor, mindre folkskolor eller särskilda slöjdskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 144) föreslagit riksdagen att

dels godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna ändringarna i gällande grunder för statsbidrag till undervisning i slöjd vid folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola att träda i tillämpning från och med den 1 juli 1936;

dels ock till *Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare i slöjd vid folkskolor, mindre folkskolor eller särskilda slöjdskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 2,665,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förcheft

dels motionen II: 174, vari hemställt, att riksdagen måtte besluta att statsbidraget till slöjdundervisningen vid rikets undervisningsanstalter måtte utgå efter de grunder, som voro gällande före 1933 års riksdagsbeslut i frågan;

dels motionen II: 410, vari hemställt, bland annat, att riksdagen måtte besluta för budgetåret 1936/1937 att för undervisningen i slöjd måtte utgå de minimibelopp, som voro stadgade före den år 1933 beslutade nedsättningen:

dels två likalydande motioner (I: 57 och II: 136), vari hemställt, att riksdagen måtte besluta att lärare, som är anställd för undervisning i slöjd vid folkskola, mindre folkskola och särskild slöjdskola, må i arvode erhålla minst 1 krona 20 öre per undervisningstimme, att skoldistrikt må av statsmedel erhålla bidrag till lärarens avlöning, beräknat efter 1 krona 20 öre per undervisningstimme eller med högst 153 kronor 60 öre per undervisningsår, samt att minimibeloppet av det för slöjddavdelning utgående statsbidraget får beräknas efter en årlig undervisningstid av 128 timmar;

dels två likalydande motioner (I: 133 och II: 303), vari hemställt, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i gällande grunder för statsbidrag till undervisning i slöjd vid folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola att minimiarvodet till lärare i slöjd bestämmes till 1 krona 20 öre för undervisningstimme, att minimibeloppet av det för slöjddavdelning utgående statsbidraget får beräknas efter en årlig undervisningstid av 128 timmar och att skoldistrikt må av statsmedel erhålla bidrag till lärarens avlöning, beräknat efter 1 krona 20 öre för undervisningstimme eller med högst 153 kronor 60 öre för undervisningsår;

dels ock motionen I: 97, vari hemställt, att riksdagen med bifall till ecklesiastikministerns förslag rörande minimiantalet lärjungar måtte besluta, att från och med den 1 juli 1936 arvodet för undervisning i slöjd vid folkskolor, mindre folkskolor eller särskilda slöjdskolor fastställas till minst 1 krona och 20 öre för undervisningstimme, och att motsvarande statsbidrag måtte utgå för högst 136 timmar för slöjddavdelning under helt redovisningsår.

De huvudfrågor, kring vilka diskussionen om här förevarande anslag rört sig i de av myndigheterna avgivna yttrandena, departementschefens anförande och de i ämnet väckta motionerna, äro tre: dels en ytterligare uppmjukning av 1933 års bestämmelser i fråga om det minimiantal lärjungar, som slöjddavdelning må omfatta, dels en höjning av det årliga timantal, för vilket statsunderstöd må utgå, dels ock en höjning av slöjdlärarnas arvoden.

Beträffande förstnämnda fråga har departementschefen framlagt ett förslag, som synes väl motiverat och bör kunna tillfredsställa alla rimliga fordringar. I allt beräknas härigenom omkring 1,000 slöjddavdelningar tillkomma. Särskilt för de talrika mindre folkskolorna i Norrland kommer den förordade sänkningen av minimiantalet lärjungar att betyda mycket.

Kostnadsökningen för denna uppmjukning i fråga om minimibestämmelserna har beräknats till omkring 124,000 kronor. Vad sålunda föreslagits finner sig riksdagen böra bifalla.

De i motionerna framförda yrkandena avse de båda andra huvudfrågorna, där departementschefen icke för närvarande ansett sig kunna förorda någon förändring. Yrkandena rörande det årliga timantalet avse i allmänhet, på sätt skolöverstyrelsen hemställt, en ökning från 124 till 128 timmar. I motionen I: 97 hemställes om en ökning till 136 timmar. Av formuleringen av motionen II: 174 synes framgå, att även här en ökning av timantalet till 136 avsetts. I motionen II: 410 beröres ej frågan om timantalet. Beträffande arvoden påyrkas i samtliga motioner ett återgående till de belopp, som utgingo före den av 1933 års riksdag vidtagna reduceringen.

På sätt i motionen I: 133 erinrats, föreslog skolöverstyrelsen år 1934 — alltså redan året efter nedsättningen av timtalet — en utökning av undervisningstiden från 124 till 128 timmar för att ernå en bättre överensstämmelse mellan slöjdundervisningen och den effektiva lästiden för folkskolans övriga ämnen, därest lästiden omfattar åtta månader. Den ökade betydelse, undervisningen i praktiska ämnen numera tillmätas, talar också för en utsträckning av undervisningstiden. Riksdagen finner sig alltså böra medgiva, att åtgärder vidtagas i denna riktning. I överensstämmelse med skolöverstyrelsens förslag synes timantalet böra bestämmas till 128. Enligt överstyrelsens beräkningar skulle kostnadsökningen härför uppgå till 110,000 kronor.

Frågan om ett återförande av slöjdarvoden till de före budgetåret 1933/1934 gällande grunderna har på grund av i ämnet väckta motioner varit föremål för riksdagens prövning vid både 1934 och 1935 års riksdagar. De vid 1934 års riksdag väckta motionerna avstyrktes av riksdagens statsutskott med den motiveringen, att de skäl, som föranlett 1933 års riksdag att i huvudsak bifalla Kungl. Maj:ts då framlagda förslag, enligt utskottets uppfattning allt fortfarande förelågo. Vid sin behandling av de vid 1935 års riksdag i ämnet väckta motionerna framhöll statsutskottet, att utskottet väl insåge det behjärtansvärda i de i dessa motioner gjorda yrkandena, och uttalade utskottet tillika den förhoppningen, att de statsfinansiella förhållandena snart skulle medgiva en återgång, helt eller delvis, till tidigare bestämmelser.

Enligt riksdagens uppfattning kunna de statsfinansiella skäl, som år 1933 förelågo för det då fattade beslutet, knappast längre anföras för ett bibehållande av här ifrågavarande arvoden vid deras nuvarande, allmänt såsom för låg erkända nivå. Då vidare en höjning av arvoden till tidigare fastställda belopp synes riksdagen väl motiverad med hänsyn till slöjdundervisningens stora betydelse, godkänner riksdagen de härom framförda yrkandena. Skolöverstyrelsens i statsverkspropositionen återgivna beräkningar

giva vid handen, att kostnadsökningen härför torde kunna uppskattas till omkring 420,000 kronor.

I det följande meddelar riksdagen de föreskrifter i anledning av vad sålunda anförts, som få anses erforderliga.

Mot vad i övrigt under här förevarande punkt av departementschefen anförts och hemställts har riksdagen icke funnit något att erinra. Förändringarna i nu gällande bestämmelser komma på grund av gällande rekvisitionsförfarande icke att föranleda något behov av anslagsökning för nästkommande budgetår.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt ovannämnda motioner I: 97 och II: 174 samt med bifall till motionerna II: 410, I: 57 och II: 136 samt I: 133 och II: 303, motionen II: 410 såvitt nu är i fråga,

dels godkänt följande ändringar i gällande grunder för utgående av statsbidrag för undervisning i slöjd vid folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola, att träda i tillämpning från och med den 1 juli 1936 och med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som i anledning härav må finnas erforderliga:

1. Lärare, som av skoldistrikt är anställd för undervisning i slöjd för gossar eller för flickor vid folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola, skall, därest statsbidrag utgår till lärarens avlöning, i arvode erhålla minst 1 krona 20 öre för varje undervisningstimme.

2. Skoldistrikt, som i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola anordnat undervisning i slöjd, må av statsmedel erhålla bidrag till lärarens avlöning efter 1 krona 20 öre för undervisningstimme, dock att i intet fall statsbidraget må utgå med högre belopp för slöjddavdelning under ett redovisningsår än 153 kronor 60 öre, motsvarande statsbidrag för 128 timmar.

3. Å det egentliga folkskolestadiet må slöjddavdelning omfatta ett lägre antal deltagare än 10, dock lägst 3, under förutsättning att den består av samtliga i skolan inskrivna, detta stadium tillhörande gossar, respektive flickor, vilka prövas skäligen kunna delta i slöjdundervisningen;

dels ock till *Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärare i slöjd vid folkskolor, mindre folkskolor eller särskilda slöjdskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 2,665,000 kronor.

144:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärarinnor i hushållsgöromål vid egentliga folkskolor m. m. Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning av lärare åt vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern. Folkskolor m. m.: Folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränssorter. Folkskolor m. m.: Bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrbpersonalens barn.** Kungl. Maj:t har (punkt 145) föreslagit riksdagen att anvisa för budgetåret 1936/1937

dels till Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärarinnor i hushållsgöromål vid egentliga folkskolor m. m. ett förslagsanslag av 295,000 kronor;

dels till Folkskolor m. m.: Bidrag till avlönande av lärare åt vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern ett förslagsanslag av 70,000 kronor;

dels till Folkskolor m. m.: Folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränssorter ett förslagsanslag av 230,000 kronor;

dels ock till Folkskolor m. m.: Bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrpersonalens barn ett förslagsanslag av 35,000 kronor.

De av Kungl. Maj:t under här förevarande punkt framlagda anslagsäskandena för nästkommande budgetår, vilka icke innebära någon ändring i de nu utgående anslagen, hava icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1936/1937 anvisat

dels till *Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt lärarinnor i hushållsgöromål vid egentliga folkskolor m. m. ett förslagsanslag av 295,000 kronor;*

dels till *Folkskolor m. m.: Bidrag till avlönande av lärare åt vid statsunderstödda sjukvårdsanstalter och vid vissa barnhem intagna barn i skolåldern ett förslagsanslag av 70,000 kronor;*

dels till *Folkskolor m. m.: Folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränssorter ett förslagsanslag av 230,000 kronor;*

dels ock till *Folkskolor m. m.: Bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrpersonalens barn ett förslagsanslag av 35,000 kronor.*

145:o) Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid skolhem och arbetsstugor inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Kungl. Maj:t har (punkt 146) föreslagit riksdagen att till Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid skolhem och arbetsstugor inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 106,000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft två likalydande motioner (I: 192 och II: 414) vari hemställts, att riksdagen ville besluta, att statsbidrag till avlönande av föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid arbetsstugor tillhörande stiftelserna Norrbottens och Västerbottens läns arbetsstugor må utgå med belopp, som motsvarar hela grundlönen med ålderstillägg.

Såsom i motionerna erinrats, åtnjuta föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid skolhem och vid arbetsstugor lika grundlön och ålderstillägg. Statens bidrag till deras avlöning har tidigare utgått efter samma grunder, nämligen med nio tiondelar av grundlönen jämte hela ålderstillägget. Enligt 1935 års riksdags beslut utgår emellertid numera, vad förstnämnda kategori beträffar, statsbidrag motsvarande hela grundlönen med ålderstillägg.

På de skäl, som i motionerna framförts, finner sig riksdagen böra medgiva, att statsbidrag jämväl må utgå för den återstående tiondelen av grundlönen för föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid arbetsstugor, varigenom ånyo likartade bestämmelser skulle komma att gälla för här ifrågasvarande båda grupper av befattningshavare. Kostnaderna härför hava i motionerna för budgetår beräknats till 3,960 kronor.

Vad Kungl. Maj:t under här förevarande punkt föreslagit har icke givit riksdagen anledning till erinran.

De förändringar i nu gällande bestämmelser, som riksdagens beslut medför, komma på grund av gällande föreskrifter rörande rekvisition av statsbidrag för ändamålet icke att föranleda något behov av anslagsökning för nästa budgetår.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen dels med bifall till ovannämnda motioner I: 192 och II: 414 beslutat, att statsbidrag till avlönande av föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid arbetsstugor, tillhörande stiftelserna Norrbottens och Västerbottens läns arbetsstugor, må utgå efter samma grunder, som gälla för motsvarande befattningshavare vid skoldistrikt tillhörigt skolhem, dels ock till *Folkskolor m. m.: Bidrag till avlöning åt föreståndarinnor och biträdande föreståndarinnor vid skolhem och arbetsstugor inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 106,000 kronor.

146:o) **Folkskolor m. m.: Understöd åt vissa lärarinnor, som på grund av folkskoleväsendets omorganisation förlorat sin anställning.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkt 147) föreslagit riksdagen i fråga om anslag till förevarande ändamål har riksdagen redan anmält sitt beslut.

147:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till inackordering av skolbarn i skolhem, arbetsstugor eller enskilda hem. Folkskolor m. m.: Bidrag till anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 148) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, anvisat för budgetåret 1936/1937 dels till *Folkskolor m. m.: Bidrag till inackordering av skolbarn i skolhem, arbetsstugor eller enskilda hem* ett *förslagsanslag* av 900,000 kronor, dels ock till *Folkskolor m. m.: Bidrag till anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn* ett *förslagsanslag* av 200,000 kronor.

148:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 149) har riksdagen, som ej har något att erinra mot förslaget att ifrågasvarande bidragsverksamhet må omfatta hela landet och ej blott, såsom tidigare varit fallet, vissa delar av Norrland, till *Folkskolor m. m.: Bidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 100,000 kronor.

149:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till undervisningslokaler m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150) har riksdagen till *Folkskolor m. m.: Bidrag till undervisningslokaler m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 3,800,000 kronor.

150:o) **Folkskolor m. m.: Understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor.** Kungl. Maj:t har (punkt 151) föreslagit riksdagen, att till Folkskolor m. m.: Understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 50,000 kronor, att utgå enligt de villkor, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Riksdagen hälsar med tillfredsställelse, att förhållandena medgivit ett återupptagande på riksstaten av anslag för här ifrågavarande ändamål.

Då riksdagen icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *Folkskolor m. m.: Understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 50,000 kronor, att utgå enligt de villkor, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

151:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till Skytteanska skolan i Tärna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 152) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Folkskolor m. m.: Bidrag till Skytteanska skolan i Tärna* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 18,500 kronor.

152:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till svensk undervisning för svenska barn i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 153) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Folkskolor m. m.: Bidrag till svensk undervisning för svenska barn i utlandet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 15,800 kronor, att för ändamålet utgå: i Berlin med högst 2,700 kronor, i London med högst 6,000 kronor, i Hamburg med högst 2,700 kronor och i Paris med högst 4,400 kronor, samtliga beloppen enligt de bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa.

153:o) **Nomadskolor: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 154) har riksdagen

dels godkänt följande avlöningsstat för nomadskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:

- a. Lön och (i fråga om nomadskolinspektören) tjänstgöringspenningar och ortstillägg . . . . . kronor 56,600

Avlöningsstater.

	Kronor
<i>A. Nomadskolinspektören.</i>	
Lön	3,500
<i>Anm.: Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.</i>	
Tjänstgöringspenningar	1,800
Ortstillägg	500
	5,800
<i>B. Nomadskolor inom Norrbottens län.</i>	
1 nomadlärare, som avlagt folkskollärarexamen eller i behörighetshänseende är likställd med sådan lärare, manlig	2,600
2 d:o, manliga	5,200
<i>Anm.: För angivna tre lärare kan lönen efter 5 år höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.</i>	
1 nomadlärare, som avlagt småskollärarexamen eller i behörighetshänseende är likställd med sådan lärare, manlig	1,800
1 d:o, kvinnlig	1,600
15 d:o, kvinnliga	24,000
<i>Anm.: För sistnämnda sjutton lärare kan lönen efter 5 år höjas med 150 kronor, efter 10 år med ytterligare 150 kronor och efter 15 år med än ytterligare 150 kronor.</i>	
<i>C. Nomadskolor inom Västerbottens län.</i>	
1 nomadlärare, som avlagt småskollärarexamen eller i behörighetshänseende är likställd med sådan lärare, kvinnlig	1,600
3 d:o, kvinnliga	4,800
<i>Anm.: För angivna fyra lärare kan lönen efter 5 år höjas med 150 kronor, efter 10 år med ytterligare 150 kronor och efter 15 år med än ytterligare 150 kronor.</i>	
<i>D. Nomadskolor inom Jämtlands län.</i>	
1 nomadlärare, som avlagt folkskollärarexamen eller i behörighetshänseende är likställd med sådan lärare, manlig	2,600
<i>Anm.: Lönen kan efter 5 år höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.</i>	
1 nomadlärare, som avlagt småskollärarexamen eller i behörighetshänseende är likställd med sådan lärare, manlig	1,800
1 d:o, kvinnlig	1,600
2 d:o, kvinnliga	3,200
<i>Anm.: För sistnämnda fyra lärare kan lönen efter 5 år höjas med 150 kronor, efter 10 år med ytterligare 150 kronor och efter 15 år med än ytterligare 150 kronor.</i>	
Summa kronor	56,600

b. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i>	kronor 8,200
c. Fyllnadsarvoden åt vikarier, <i>förslagsvis</i>	» 5,800 70,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 7,380
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 17,020
<hr/> Summa förslagsanslag kronor 95,000;	

dels ock till *Nomadskolor: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 95,000 kronor.

154:o) **Nomadskolor: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 155) har riksdagen till *Nomadskolor: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 95,000 kronor.

155:o) **Nomadskolor: Stipendier åt lapsktalande elever vid folkskoleseminarierna i Luleå och Umeå. Nomadskolor: Gratialer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 156) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Nomadskolor: Stipendier åt lapsktalande elever vid folkskoleseminarierna i Luleå och Umeå* ett *förslagsanslag* av 800 kronor, dels ock till *Nomadskolor: Gratialer* ett anslag av 1,075 kronor.

156:o) **Fortsättningsskolor: Bidrag till avlöning åt lärare vid fortsättningsskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 157) föreslagit riksdagen att till *Fortsättningsskolor: Bidrag till avlöning åt lärare vid fortsättningsskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 4,300,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått

dels förutnämnda motion II: 410, vari hemställts, bland annat, att riksdagen måtte besluta för budgetåret 1936/1937 att arvoden för undervisningen i fortsättnings- och ersättningsskolor må utgå med respektive samma minimibelopp, som voro stadgade före nedsättningen år 1933;

dels två likalydande motioner (I: 134 och II: 301), vari hemställts, att riksdagen måtte fastställa arvodet till lärare i fortsättnings- och ersättningsskolor till de belopp för undervisningstimme, som voro gällande, då 1933 års riksdag genomförde viss nedsättning i dessa arvoden, samt att riksdagen vid ett bifall till detta yrkande måtte besluta den därav betingade höjningen av det ordinarie förslagsanslaget till avlönande av lärare vid fortsättningsskolor;

dels motionen I: 93, vari hemställts, att riksdagen måtte ej mindre för budgetåret 1936/1937 fastställa arvodet till lärare i fortsättningsskola och ersättningsskola för undervisningstimme i fortsättningsskola till minst 2 kronor och 50 öre och för undervisningstimme i ersättningsskola till minst 1 krona 50 öre, dock att arvodet för undervisning i manlig och kvinnlig

slöjd skall utgöra för undervisningstimme i fortsättningsskola minst 1 krona och 75 öre, för undervisningstimme i ersättningsskola minst 1 krona och 25 öre samt arvodet för undervisning i hushållsgöromål i fortsättningsskola minst 2 kronor för undervisningstimme, ävensom att för undervisning i ämnet arbetskunskap, i den mån undervisningen i kvinnlig slöjd och hushållsgöromål ej ingår däri, till lärare, som förklarats därtill berättigad, arvodet skall utgå med minst 3 kronor för undervisningstimme, samt att statsbidragen till avlönande av dessa lärare måtte utgå med belopp, motsvarande minimiarvodena; än även besluta den av ett bifall till detta yrkande betingade höjningen av det ordinarie förslagsanslaget till avlönande av lärare vid fortsättningsskolor;

dels ock motionen I: 94, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att minimiarvodet för och statsbidraget till undervisningen i fortsättningsskolan och ersättningsskolan från och med den 1 juli 1936 bestämmas efter de grunder, som gällde före år 1933, och att riksdagen anvisar härför behöfliga medel.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att jämväl för nästkommande budgetår de vid 1933 års riksdag fastställda arvoden till lärare i fortsättningsskola och ersättningsskola skola utgå. De motionsvis framförda yrkandena avse samtliga ett återinförande av de till och med budgetåret 1932/1933 utgående arvoden.

Beträffande de motionsvis gjorda yrkandena vill riksdagen till en början framhålla de rent sakliga skäl, som tala för ett bifall. Fortsättningsskolans betydelse för den svenska ungdomens fostran till kunniga medborgare är känd och erkänd. Det är därför av vikt, att lärarna i denna skolform erhålla en så god ersättning för sitt ansvarsfulla värv, som förhållandena medgiva.

Riksdagen vill i anslutning härtill erinra, att den år 1933 beslutade sänkningen av arvoden motiverades med den då förhandenvarande statsfinansiella situationen. Nämnda riksdagsbeslut synes alltså närmast vara att betrakta som en tillfällig åtgärd, som icke bör givas längre varaktighet än vad de förhållanden kräva, som en gång föranledde densamma. Enligt riksdagens uppfattning hava emellertid förhållandena i detta hänseende för närvarande så förändrats, att de icke längre kunna anföras som ett skäl för de lägre arvodenas bibehållande.

Av exempelvis den i motionen I: 94 förebragta utredningen framgår slutligen, att statsmakterna vid de tidigare arvodenas fastställande utgått från att avlöningen per undervisningstimme i fortsättningsskolan på grund av de avsevärt större anspråken på lärarna borde hållas högre än motsvarande avlöning i folkskolan.

På grund av vad sålunda anförts finner sig riksdagen böra bifalla vad i här förevarande motioner hemställts.

Åtgärder i nämnda riktning kunna, med ledning av de under punkt 191 i 1933 års åttonde huvudtitel framlagda beräkningarna, antagas komma att medföra en kostnadsökning av i runt tal 950,000 kronor. På grund av gällande form för rekvisition av statsbidrag kommer emellertid icke någon ökning att bli erforderlig i det av Kungl. Maj:t för nästkommande budgetår beräknade anslagsbeloppet, mot vilket riksdagen icke funnit något att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till ovannämnda motioner II: 410, I: 134 och II: 301, I: 93 samt I: 94, motionen II: 410 såvitt nu är i fråga, dels beslutat, att arvodet till lärare i fortsättningsskola och ersättningsskola skall utgöra för undervisningstimme i fortsättningsskola minst 2 kronor 50 öre och för undervisningstimme i ersättningsskola minst 1 krona 50 öre, dock att arvodet för undervisning i manlig eller kvinnlig slöjd skall utgöra för undervisningstimme i fortsättningsskola minst 1 krona 75 öre och för undervisningstimme i ersättningsskola minst 1 krona 25 öre samt arvodet för undervisning i hushållsgöromål i fortsättningsskola minst 2 kronor för undervisningstimme ävensom att för undervisning i ämnet arbetskunskap, i den mån undervisning i kvinnlig slöjd och hushållsgöromål ej ingår däri, till lärare, som förklarats därtill berättigad, arvodet skall utgå med minst 3 kronor för undervisningstimme, dels ock till *Fortsättningsskolor: Bidrag till avlöning åt lärare vid fortsättningsskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 4,300,000 kronor.

157:o) **Fortsättningsskolor: Bidrag till centralisering av fortsättningsskoleväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 158) har riksdagen till *Fortsättningsskolor: Bidrag till centralisering av fortsättningsskoleväsendet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 200,000 kronor.

158:o) **Fortsättningsskolor: Utbildningskurser för lärare vid fortsättningsskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 159) har riksdagen till *Fortsättningsskolor: Utbildningskurser för lärare vid fortsättningsskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 12,000 kronor.

Högre folkskolor och folkhögskolor.

159:o) **Högre folkskolor: Understöd åt högre folkskolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 160) föreslagit riksdagen att

dels besluta, att de bestämmelser, som gälla för budgetåret 1935/1936 angående statsunderstöd till parallellavdelning av årsklass vid högre folkskola, skola äga motsvarande tillämpning under budgetåret 1936/1937;

dels besluta, att statsbidrag till anordnande av manlig slöjd i högre folkskola under budgetåret 1936/1937, därest icke skolöverstyrelsen, då särskilda omständigheter därtill kunna föranleda, medgiver undantag, utgå endast i följande fall:

1) till sådana yrkesbestämda högre folkskolor eller linjer av dylika skolor, vilkas undervisning är anordnad i anslutning till teknisk utbildning,

2) till övriga högre folkskolor, i den mån den för nämnda undervisning anställde läraren har sin väsentliga utkomst av denna anställning;

dels ock till Högre folkskolor: Understöd åt högre folkskolor för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 1,330,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner (I: 191 och II: 534) vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att från och med budgetåret 1936/1937 ytterligare minst tre högre folkskolor, vilka av Kungl. Maj:t utses, må i huvudsaklig överensstämmelse med vad som tidigare anbefallts beträffande vissa högre folkskolor samt i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, försöksvis anordnas såsom praktiska mellanskolor, och att under budgetåret 1936/1937 statsbidrag till dessa skolor må utgå av förslagsanslaget till högre folkskolor i enlighet med de grunder, som äro eller varda bestämda beträffande yrkesbestämda högre folkskolor.

Över dessa motioner har riksdagens statsutskott i vederbörlig ordning inhämtat yttrande av *skolöverstyrelsen*, vilket såsom *bilaga 2* är fogat vid utskottets utlåtande nr 8.

Det i motionerna I: 191 och II: 534 framförda yrkandet avser en utvidgning av försöken med praktiska mellanskolor och inbyggda praktiska realskollinjer. De försök med dylika skolor och linjer, som genom medgivanden av 1933 och 1935 års riksdagar möjliggjorts, hava, såsom skolöverstyrelsen i sitt i anledning av motionerna avgivna yttrande framhållit, slagit väl ut, och erfarenheterna synas hava varit i allo gynnsamma. Riksdagen finner i likhet med motionärerna och överstyrelsen önskvärt, att denna försöksanordning fortsättes och utvidgas. De högre folkskolor, som i motionerna närmast avsetts — Göteborgs högre folkskolor, högre folkskolan i Malmö och Norrköpings högre folkskolor — kunna, på sätt överstyrelsen framhållit, utan större svårighet ombildas till praktiska mellanskolor, då de redan under de närmast gångna åren genomgått en omorganisation i avsikt att, då tillfälle därtill skulle givas, kunna bliva förklarade för praktiska mellanskolor.

Av nu angivna skäl finner sig riksdagen böra bifalla vad i motionerna yrkats.

Någon kostnad för statsverket betyder icke den tillstyrkta ombildningen, eftersom statsbidrag till de praktiska mellanskolorna icke utgår med större belopp än till yrkesbestämda högre folkskolor.

På av skolöverstyrelsen anförda skäl finner sig riksdagen böra giva sitt beslut den formen, att de högre folkskolorna i Göteborg, Malmö och

Norrköping, i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer, försöksvis må anordnas som praktiska mellanskolor.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare bestämmelser, avseende bland annat vilka av linjerna vid här ifrågasvarande skolor, som nu böra erhålla rätt att anställa praktisk realexamen.

Mot vad Kungl. Maj:t under här förevarande punkt föreslagit har riksdagen icke funnit något att erinra.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till ovannämnda motioner I: 191 och II: 534,

dels medgivit, att de högre folkskolorna i Göteborg, Malmö och Norrköping, i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer, må, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 24 februari 1933 anförts samt i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, från och med den 1 juli 1936 försöksvis anordnas som praktiska mellanskolor;

dels beslutat, att de bestämmelser, som gälla för budgetåret 1935/1936 angående statsunderstöd till parallellavdelning av årsklass vid högre folkskola, skola äga motsvarande tillämpning under budgetåret 1936/1937;

dels beslutat, att statsbidrag till anordnande av manlig slöjd i högre folkskola skall under budgetåret 1936/1937, därest icke skolöverstyrelsen, då särskilda omständigheter därtill kunna föranleda, medgiver undantag, utgå endast i följande fall:

1) till sådana yrkesbestämda högre folkskolor eller linjer av dylika skolor, vilkas undervisning är anordnad i anslutning till teknisk utbildning,

2) till övriga högre folkskolor, i den mån den för nämnda undervisning anställde läraren har sin väsentliga utkomst av denna anställning;

dels ock till *Högre folkskolor: Understöd åt högre folkskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 1,330,000 kronor.

160:o) **Högre folkskolor: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid högre folkskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 161) får riksdagen, under hänvisning till vad som under punkt 121:o) i det föregående i ämnet anförts, anmäla, att riksdagen till *Högre folkskolor: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid högre folkskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 1,500 kronor.

161:o) **Folkhögskolor: Understöd åt folkhögskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 162) har riksdagen

dels beslutat, att till folkhögskola må under budgetåret 1936/1937 såsom understöd för anordnande av parallellundervisning utgå, då sådan undervisning med hänsyn till elevernas olika förkunskaper eller behovet av uppdelning i skilda arbetslag prövas nödvändig:

a) till envar av folkhögskolas manliga och kvinnliga avdelning vid huvudkurs och därmed samtidigt pågående kurser med högst 1,000 kronor samt, då elevantalet inom någon av de nämnda kurserna överstiger 40, med ytterligare högst 1,000 kronor för dylik kurs, dock med sammanlagt högst 4,000 kronor;

b) vid fristående kvinnlig kurs och därtill ansluten andra årskurs med högst 750 kronor för kurs samt, då elevantalet inom någon av de nämnda kurserna överstiger 40, med ytterligare högst 750 kronor för dylik kurs, dock med sammanlagt högst 2,250 kronor;

dels ock till *Folkhögskolor: Understöd åt folkhögskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 1,300,000 kronor.

162:o) **Folkhögskolor: Stipendier åt elever vid folkhögskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Folkhögskolor: Stipendier åt elever vid folkhögskolor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 600,000 kronor.

Abnormundervisningen.

163:o) **Institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 164) har riksdagen

dels i gällande avlöningsstat för institutet och förskolan för blinda å Tomteboda uppfört ytterligare en befattning såsom handarbetslärarinna med en avlöning av, förutom bostad med värme, 2,400 kronor för år, varav 1,600 kronor lön och 800 kronor tjänstgöringspenningar;

dels i anledning härav ökat *ej mindre* den i avlöningsstaten uppförda delposten till lön och tjänstgöringspenningar från 61,950 kronor med 2,400 kronor till 64,350 kronor *än även* den i avlöningsstaten uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän från förslagsvis 13,650 kronor med 600 kronor till förslagsvis 14,250 kronor;

dels ökat den i avlöningsstaten uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, från förslagsvis 3,600 kronor med 600 kronor till förslagsvis 4,200 kronor;

dels ock till *Institutet och förskolan för blinda å Tomteboda: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 94,100 kronor.

164:o) **Institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 165) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Institutet och förskolan för blinda å Tomteboda: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 75,800 kronor.

165:o) **Hantverksskolan i Kristinehamn för blinda män: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 166) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Hantverksskolan i Kristinehamn för blinda män: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 29,600 kronor.

166:o) **Hantverksskolan i Kristinehamn för blinda män: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 167) har riksdagen till *Hantverksskolan i Kristinehamn för blinda män: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 20,500 kronor.

167:o) **Hantverksskolan i Växjö för blinda kvinnor: Avlöningar. Hantverksskolan i Växjö för blinda kvinnor: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 168) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, anvisat för budgetåret 1936/1937 dels till *Hantverksskolan i Växjö för blinda kvinnor: Avlöningar* ett *förslagsanslag* av 15,700 kronor, dels ock till *Hantverksskolan i Växjö för blinda kvinnor: Omkostnader* ett *förslagsanslag* av 14,200 kronor.

168:o) **Vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 169), har riksdagen dels beslutat, att till ordinarie vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare vid vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte, tekniska läroverken i Örebro, Malmö och Härnösand, tekniska elementarskolorna i Norrköping och Borås samt elektrotekniska fackskolan i Västerås skola under budgetåret 1936/1937 utgå tillfälliga lönetillägg enligt enahanda bestämmelser som för budgetåret 1935/1936, dels förklarar, att i fråga om tillerkännande av tillfälliga lönetillägg åt icke-ordinarie befattningshavare skall för budgetåret 1936/1937 gälla vad i sådant hänseende blivit för budgetåret 1935/1936 beslutat, dels ock till *Vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 55,600 kronor.

169:o) **Vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 170) har riksdagen till *Vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 50,100 kronor.

170:o) **Skrivmaskiner åt avgående blindskolelever.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 171) har riksdagen till *Skrivmaskiner åt avgående blindskolelever* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 3,000 kronor.

171:o) **Järnvägsresor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare. Fria frakter för arbetsmaterialier till blinda hantverkare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 172) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Järnvägsresor för blindskolelever jämte åtföljande vårdare* ett *förslagsanslag* av 6,500 kronor, dels ock till *Fria frakter för arbetsmaterialier till blinda hantverkare* ett *reservationsanslag* av 4,000 kronor.

172:o) **Understöd åt blivande blindlärare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 173) har riksdagen till *Understöd åt blivande blindlärare* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 1,500 kronor.

173:o) **Tryckning av blindskrifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 174) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Tryckning av blindskrifter* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 7,000 kronor.

174:o) **Befrämjande av dövstumundervisningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 175) har riksdagen dels till *Befrämjande av dövstumundervisningen* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 175,000 kronor, dels ock medgivit, att ur nämnda *förslagsanslag* må för budgetåret 1936/1937 för anskaffande av lämplig litteratur åt dövstumma, under de villkor Kungl. Maj:t bestämmer, utgå ett belopp av högst 1,000 kronor.

175:o) **Bidrag till tysta skolan å Lidingön.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 176) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Bidrag till tysta skolan å Lidingön* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *anslag* av 10,000 kronor, att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

176:o) **Bidrag till kyrklig själavård åt dövstumma.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 177) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Bidrag till kyrklig själavård åt dövstumma* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *anslag* av 14,000 kronor.

177:o) **Bidrag till tidning för dövstumma.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 178) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Bidrag till tidning för dövstumma* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *anslag* av 1,000 kronor, att utgå enligt de bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

178:o) **Bidrag till svenska föreningen för dövas väl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 179) har riksdagen till *Bidrag till svenska*

föreningen för dövas väl för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 8,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Yrkesundervisningen.

179:o) **Tekniska läroverk: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 180) har riksdagen

dels godkänt följande avlöningsstat för de tekniska läroverken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:		
a. Lön och tjänstgöringspenningar	kronor 292,100	
b. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i>	» 30,000	
c. Fyllnadsarvoden åt vikarier, <i>förslagsvis</i>	» 8,000	330,100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Arvoden åt extralärare	» 66,250	
b. Arvoden åt vaktmästare m. fl.	» 3,850	
c. Understöd åt extra ordinarie lärare vid förfall på grund av sjukdom, <i>förslagsvis</i>	» 500	70,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Övningar i lantmäteri	» 1,825	
b. Föredrag om arbetarskydd och hygien	» 1,900	
c. Arvoden åt bokförings- och skrivbiträden åt rektorerna	» 4,400	
d. Arvoden åt skolläkare	» 2,750	
e. Arvoden åt bibliotekarier	» 2,350	
f. Arvoden åt biträden vid laborationer	» 2,000	15,225
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:		
a. Tillfällig löneförbättring för lärare, <i>förslagsvis</i>	» 65,975	
b. Provisorisk avlöningsförbättring för lärare, <i>förslagsvis</i>	» 10,000	
c. Tillfälligt lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	» 4,000	79,975

Summa förslagsanslag kronor 495,900;

dels ock till *Tekniska läroverk: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 495,900 kronor.

180:o) **Tekniska läroverk: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 181) har riksdagen till *Tekniska läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 61,800 kronor.

181:o) **Tekniska läroverk: Materiel, böcker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 182) har riksdagen till *Tekniska läroverk: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 44,700 kronor.

182:o) **Tekniska läroverk: Stipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 183) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Tekniska läroverk: Stipendier* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 5,000 kronor.

183:o) **Tekniska läroverk: Uppehållande av undervisning vid parallellavdelningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 184) har riksdagen till *Tekniska läroverk: Uppehållande av undervisning vid parallellavdelningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 75,000 kronor.

184:o) **Tekniska läroverk: Undervisning i färgeriteknik vid tekniska elementarskolan i Norrköping.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 185) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Tekniska läroverk: Undervisning i färgeriteknik vid tekniska elementarskolan i Norrköping* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 3,200 kronor.

185:o) **Handelsgymnasier: Bidrag till handelsgymnasier.** Kungl. Maj:t har (punkt 186) föreslagit riksdagen att till Handelsgymnasier: Bidrag till handelsgymnasier för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 265,000 kronor, att utgå under förutsättning att kommun, där handelsundervisningsanstalt åtnjuter statsunderstöd, själv eller genom enskilda donatorer såväl tillhandahåller erforderliga lokaler för undervisningen som ock årligen lämnar ett kontant bidrag, motsvarande minst en tredjedel av statsunderstödet, samt med den fördelning och under de villkor i övrigt, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft två likalydande motioner (I: 242 och II: 419), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att bidraget till handelsgymnasierna för budgetåret 1936/1937 måtte utgå med ett belopp av 274,500 kronor.

Av utredningen i ämnet finner riksdagen framgå, att svårigheter vållats handelsgymnasierna genom den för några år sedan vidtagna nedsättningen av det till dem tidigare utgående anslaget. Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget innebär en ökning med 10,000 kronor för budgetåret 1936/1937 i

förhållande till löpande budgetår. Härigenom uppkommer givetvis en viss lättnad för handelsgymnasierna. Med hänsyn till vikten av dessa läroanstalters verksamhet anser sig emellertid riksdagen böra — under hänvisning till den av skolöverstyrelsen förebragta utredningen — bifalla det i motionerna framförda yrkandet. Härav föranledes en kostnadsökning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 9,500 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till ovannämnda motioner I: 242 och II: 419, till *Handelsgymnasier: Bidrag till handelsgymnasier* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 274,500 kronor, att utgå under förutsättning att kommun, där handelsundervisningsanstalt åtnjuter statsunderstöd, själv eller genom enskilda donatorer såväl tillhandahåller erforderliga lokaler för undervisningen som ock årligen lämnar ett kontant bidrag, motsvarande minst en tredjedel av statsunderstödet, samt med den fördelning och under de villkor i övrigt, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

186:o) **Handelsgymnasier: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid statsunderstödda handelsgymnasier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 187) har riksdagen, som erinrar om vad riksdagen under punkten 121:o i det föregående anført, till *Handelsgymnasier: Resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid statsunderstödda handelsgymnasier* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 1,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

187:o) **Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning. Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning. Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkterna 188—190) föreslagit riksdagen i fråga om anslag till förevarande ändamål har riksdagen redan anmält sina beslut.

188:o) **Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till tekniska skolan i Stockholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 191) har riksdagen

dels till *Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till tekniska skolan i Stockholm* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 153,700 kronor, därav 40,500 kronor må utgå under villkor, att Stockholms stad för samma tid för berörda ändamål bidrager med enahanda belopp samt med beräkning, att 480 kronor tillskjutas av Sjöstedtska fonden;

dels föreskrivit, att dyrtidstillägg till befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm skall utgå efter de grunder, som må komma att gälla för dyrtidstillägg under budgetåret 1936/1937 åt befattningshavare i statens icke nyreglerade verk, dock med iakttagande att dyrtidstillägg skall beräknas ej blott å de avlöningsförmåner, som äro för vederbörande befattningshavare å stat uppförda, utan även å den förhöjning av avlöningen, som i form av provisorisk lönereglering eller tillfällig löneförbättring må tillkomma dem genom bidrag av stat, kommun eller från enskild donation, ävensom under villkor att halva kostnaden för dyrtidstillägg bestrides av Stockholms stad;

dels ock bemyndigat Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som må finnas erforderliga för tillämpning av de utav riksdagen fastställda grunderna för dyrtidstilläggens utgående.

189:o) **Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 192) har riksdagen

dels till *Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till bergsskolan i Filipstad m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 30,100 kronor;

dels föreskrivit, att dyrtidstillägg till sådana vid bergsskolan i Falun förut anställda ordinarie befattningshavare, som i anledning av skolans nedläggande åtnjuta ersättning, vartill bidrag av statsmedel utgår, skall för budgetåret 1936/1937 utgå efter de grunder, som må komma att gälla för dyrtidstillägg under samma budgetår åt befattningshavare vid statens icke nyreglerade verk, dock med iakttagande att dyrtidstillägg skall beräknas å utgående, av vederbörande departementschefer under punkt 243 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 samt under punkt 229 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 4 januari 1932 angivna ersättningsbelopp, ävensom under villkor att $\frac{2}{5}$ av kostnaden för dyrtidstillägg bestridas av järnkontoret;

dels ock bemyndigat Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som må finnas erforderliga för tillämpning av de utav riksdagen fastställda grunderna för dyrtidstilläggens utgående.

190:o) **Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till vävskolan i Borås.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 193) har riksdagen

dels till *Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till vävskolan i Borås* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 22,200 kronor;

dels föreskrivit, att dyrtidstillägg till befattningshavare vid vävskolan i Borås skall för budgetåret 1936/1937 utgå efter de grunder, som må komma att gälla för dyrtidstillägg under samma budgetår åt befattningshavare vid statens icke nyreglerade verk, dock med iakttagande att dyrtidstillägg skall

beräknas ej blott å de avlöningsförmåner, som äro för vederbörande befattningshavare å stat uppförda, utan även å den förhöjning av avlöningen, som i form av provisorisk lönerreglering eller tillfällig löneförbättring må tillkomma dem genom bidrag av stat, landsting, kommun eller från enskild donation, ävensom under villkor att halva kostnaden för dyrtidstillägg bestrides av vederbörande kommun eller landsting;

dels ock bemyndigat Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som må finnas erforderliga för tillämpning av de utav riksdagen fastställda grunderna för dyrtidstilläggens utgående.

191:o) **Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Utrustning av ett textiltekniskt laboratorium vid vävskolan i Borås.** Kungl. Maj:t har (punkt 194) föreslagit riksdagen att till Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Utrustning av ett textiltekniskt laboratorium vid vävskolan i Borås för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor att utgå under villkor att bidrag för samma ändamål lämnas av enskilda till värde, motsvarande minst samma belopp, samt att Borås stad tillhandahåller för laboratoriet erforderliga lokaler med möblering och inredning.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft två likalydande motioner (I: 135 och II: 413), vari hemställts, att riksdagen måtte till utrustning av ett textiltekniskt laboratorium vid vävskolan i Borås anvisa för budgetåret 1936/1937 ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor att utgå under villkor att bidrag för samma ändamål lämnas av enskilda till värde, motsvarande minst samma belopp, samt att Borås stad tillhandahåller för laboratoriet erforderliga lokaler med möblering och inredning.

Frågan om anslag för här ifrågakvarande ändamål har varit föremål för prövning vid både 1934 och 1935 års riksdagar. Härvid har varje gång såsom villkor för det då anvisade beloppets utgående föreskrivits, bland annat, att bidrag för samma ändamål skulle lämnas av enskilda till värde, motsvarande minst samma belopp.

Det av styrelsen för tekniska elementarskolan och vävskolan i Borås för nästkommande budgetår gjorda anslagsäskandet avser ett belopp av 116,310 kronor. Av vad i motionerna anförts framgår, att motionärerna ansett det vid tidigare statsbidrag fästa villkoret om bidrag med motsvarande belopp från annat håll böra tolkas så, att riksdagen preliminärt gått in för den principen, att hälften av kostnaderna för laboratorieutrustningen borde bestridas med statsmedel i den mån vävskolans styrelse från annat håll kunde erhålla andra medel. Det nu i motionerna framlagda anslagsäskandet synes emellertid utgå från att sagda villkor för framtiden praktiskt taget skulle slopas.

Riksdagen vill framhålla, att ett principbeslut av antydd art aldrig fattats av riksdagen. Frågan har för riksdagen varje gång gällt statsbidrag för nästkommande budgetår, och det är för beviljande av dylika bidrag, som

sagda villkor föreskrivits. Riksdagen har icke på grundval av den föreliggande utredningen ansett sig kunna medgiva, att statsverket nu skulle åtaga sig de ökade förpliktelser, som ett godtagande i princip av det motionsvis framlagda förslaget skulle innebära. Riksdagen har alltså vid sin prövning av frågan om anslag för budgetåret 1936/1937 att utgå endast från de i allmänhet tillämpade synpunkterna vid behandling av framställningar om anslag.

I detta hänseende vill riksdagen framhålla följande.

Riksdagen har funnit den i ärendet förebragta utredningen giva vid handen, att en viss ökning av det av Kungl. Maj:t förordade anslagsbeloppet är motiverad. Beträffande det belopp, till vilket statsbidraget bör höjas, kunna givetvis olika meningar göra sig gällande. Riksdagen har ansett sig böra stanna vid ett belopp av 30,000 kronor.

I detta sammanhang vill riksdagen erinra om behovet av att — därest anslag för detta ändamål framdeles kommer att äskas av riksdagen — en framställning härom åtföljes av en utredning om totalkostnaderna för ändamålet samt om den utsträckning, i vilken staten och andra i fortsättningen synas böra bidraga.

Med hänsyn till bland annat vad av departementschefen anförts finner sig riksdagen böra besluta, att de tidigare för anslagens utgående uppställda villkoren jämväl föreskrivas för det nu beslutade anslaget.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt ovannämnda motioner (I: 135 och II: 413), till *Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Utrustning av ett textiltekniskt laboratorium vid vävskolan i Borås* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 30,000 kronor att utgå under villkor att bidrag för samma ändamål lämnas av enskilda till värde, motsvarande minst samma belopp, samt att Borås stad tillhandahåller för laboratoriet erforderliga lokaler med möblering och inredning.

192:o) **Utbildande av lärare vid yrkesundervisningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 195) har riksdagen till *Utbildande av lärare vid yrkesundervisningen* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 10,000 kronor.

Folkbildningsåtgärder i övrigt.

193:o) **Bidrag till sällskapet för folkundervisningens befrämjande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 196) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom *Bidrag till sällskapet för folkundervisningens befrämjande* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 1,500 kronor.

194:o) **Understöd åt folkbiblioteksväsendet.** Kungl. Maj:t har (punkt 197) föreslagit riksdagen att till understöd åt folkbiblioteksväsendet för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 1,089,000 kronor, att i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av departementschefen i statsrådsprotokollet angivits, utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t må äga meddela.

Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag innebär, på sätt departementschefen framhållit, att statsunderstöd skall för budgetåret 1936/1937 utgå till folk-, studiecirkel-, skol-, sjukhus- och sjömansbibliotek med fulla belopp enligt den i ämnet gällande kungörelsen av år 1930. I anslutning till det önskemål om en förbättring av de för närvarande för dessa bibliotek gällande bestämmelserna, varåt 1935 års riksdag gav uttryck, bifaller riksdagen detta förslag.

Mot Kungl. Maj:ts under här förevarande punkt framlagda förslag har riksdagen icke heller i övrigt funnit något att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Understöd åt folkbiblioteksväsendet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 1,089,000 kronor, att i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1936 under punkt 197 angivits, utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t må äga meddela.

195:o) **Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 198) föreslagit riksdagen att

dels till Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 199,000 kronor;

dels medgiva, att av detta anslag må enligt av Kungl. Maj:t fastställda villkor användas

högst 18,000 kronor till understöd åt centralbyråer för förmedling av populärvetenskapliga föreläsningar,

högst 10,000 kronor till understöd åt föreläsningsförbund,

högst 10,000 kronor till understöd åt vissa anstalter och föreningar för av dem havda resekostnader för föreläsare,

det belopp, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt, till anordnande av populärvetenskapliga föreläsningar i samband med studiecirkelverksamhet samt

det belopp, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt, till understöd för utgivande av Tidskrift för föreläsningsverksamheten;

dels medgiva, att för tiden den 1 juli 1936—den 30 juni 1937 ej mindre det lägsta understöd, som av statsmedel må utgå till lokal föreläsningsanstalt, skall utgöra 100 kronor för helt budgetår räknat än även det minsta antal föreläsningar, som för åtnjutande av statsbidrag skall, för budgetår räknat, anordnas av dylik anstalt, må utgöra 5;

dels ock medgiva, att det må ankomma på Kungl. Maj:t att under samma tid, på framställning av skolöverstyrelsen, bevilja de ytterligare lättnader i fråga om villkoren för understöds åtnjutande, som må befinnas erforderliga.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft motionen I:132, vari hemställts, att riksdagen till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, måtte för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 215,700 kronor samt besluta, att av detta belopp 30,000 kronor skall utgå till anordnande av föreläsningar i samband med studiecirkelarbete.

Kungl. Maj:ts förslag innebär — fränsett en avrundning nedåt — att till här förevarande ändamål för nästkommande budgetår samma belopp skulle utgå och samma villkor gälla som för innevarande budgetår.

I motionen I:132 har hemställts om en ökning av det belopp, som må användas till anordnande av populärvetenskapliga föreläsningar i samband med studiecirkelverksamhet, från det för innevarande budgetår jämlikt medgivande av 1935 års riksdag av Kungl. Maj:t anvisade beloppet, högst 13,300 kronor, med 16,700 kronor till 30,000 kronor.

Riksdagen finner starka skäl tala för det i motionen I:132 framförda yrkandet. Riksdagen vill understryka vad motionärerna anført därom, att ifrågavarande kursverksamhet är av största betydelse ej blott för studiecirkelarna, vilka härigenom erhålla behöflig vägledning för sitt arbete, utan ock för allmänheten, som får tillfälle åhöra serieföreläsningar i aktuella, medborgerliga och allmänbildande ämnen. Alldeles särskild betydelse får denna verksamhet sedan den utvidgats att omfatta även de studieförbund, vilka ha sin verksamhet förlagd till landsbygden. Härutöver vill riksdagen framhålla, hurusom föreläsningarna på detta sätt erhålla ett direkt undervisningsvärde och lättare gå att inpassa i ett större sammanhang, varför en utveckling av denna verksamhet synes vara ett steg i rätt riktning. Då riksdagen icke funnit något att erinra mot det för budgetåret 1936/1937 för ändamålet beräknade beloppet, bifaller riksdagen vad i motionen I:132 hemställts.

Då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt icke givit riksdagen anledning till erinran, skulle anslagets slutsumma behöva höjas med 16,700 kronor till 215,700 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till ovannämnda motion (I:132),

dels till *Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar*, för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 215,700 kronor;

dels medgivit, att av detta anslag må enligt av Kungl. Maj:t fastställda villkor användas högst 18,000 kronor till understöd åt centralbyråer för

förmedling av populärvetenskapliga föreläsningar, högst 10,000 kronor till understöd åt föreläsningsförbund, högst 10,000 kronor till understöd åt vissa anstalter och föreningar för av dem havda resekostnader för föreläsare, högst 30,000 kronor till anordnande av populärvetenskapliga föreläsningar i samband med studiecirkelverksamhet samt det belopp, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt, till understöd för utgivande av Tidskrift för föreläsningsverksamheten;

dels medgivit, att för tiden den 1 juli 1936—den 30 juni 1937 ej mindre det lägsta understöd, som av statsmedel må utgå till lokal föreläsningsanstalt, skall utgöra 100 kronor för helt budgetår räknat än även det minsta antal föreläsningar, som för åtnjutande av statsbidrag skall, för budgetår räknat, anordnas av dylik anstalt, må utgöra 5;

dels ock medgivit, att det må ankomma på Kungl. Maj:t att under samma tid, på framställning av skolöverstyrelsen, bevilja de ytterligare lättnader i fråga om villkoren för understöds åtnjutande, som må befinnas erforderliga.

196:o) **Understöd för anordnande av s. k. flyttande folkhögskolekurser.** Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 199) får anmäla, att riksdagen till *Understöd för anordnande av s. k. flyttande folkhögskolekurser* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 45,000 kronor att utgå efter de grunder, Kungl. Maj:t äger bestämma.

197:o) **Bidrag till arbetarnas bildningsförbund för organisations- och administrationskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 200) har riksdagen till *Bidrag till arbetarnas bildningsförbund för organisations- och administrationskostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 35,000 kronor att utgå i den mån, förbundet visar sig för ändamålet för samma tid disponera från annat håll bekomna medel till minst lika stort belopp som statsbidraget och i övrigt enligt de bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

198:o) **Bidrag till svenska landsbygdens studieförbund för organisations- och administrationskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 201) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Bidrag till svenska landsbygdens studieförbund för organisations- och administrationskostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 5,000 kronor.

199:o) **Understöd för anordnande av s. k. universitetscirklar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 202) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Understöd för anordnande av s. k. universitetscirklar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 6,000 kronor.

200:o) **Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande.** Kungl. Maj:t har (punkt 203) föreslagit riksdagen att såsom Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 298,500 kronor att utgå under de villkor, som av Kungl. Maj:t prövas lämpliga, samt till de av departementschefen i statsrådsprotokollet omförmälda ändamål med högst de av honom angivna belopp.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft

dels två likalydande motioner (I: 136 och II: 306), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till föreläsnings- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande m. m. anslå det av skolöverstyrelsen föreslagna beloppet 140,000 kronor och att upptaga slutsumman av bidraget till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande med motsvarande förhöjt belopp;

dels två likalydande motioner (I: 139 och II: 326), vari hemställts, att riksdagen måtte anvisa ett belopp av 15,000 kronor för främjande av rikskommitténs mot den olagliga rusdryckshanteringen verksamhet och i följd därav dels höja anslaget till undervisnings- och upplysningsverksamheten m. m. för nykterhetens främjande med ovannämnda 15,000 kronor, dels ock sänka nämnda anslag med 5,425 kronor och alltså upptaga anslaget till ett belopp av 308,075 kronor.

dels två likalydande motioner (I: 138 och II: 305), vari hemställts, att det anslag, som för närvarande utgår till rikskommittén för den olagliga rusdryckshanteringens bekämpande (under åttonde huvudtiteln: Bidrag till undervisnings- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande), måtte även för nästa budgetår oförändrat utgå med 15,000 kronor, helst med bibehållande av nuvarande organisation, eller — om verksamheten skall överflyttas till centralförbundet för nykterhetsundervisning — i varje fall med de modifikationer som äro nödvändiga för nu ifrågavarande särskilda verksamhet, med beaktande av vad av motionärerna erinrats;

dels ock två likalydande motioner (I: 137 och II: 314), vari hemställts, att det av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen, åttonde huvudtiteln, punkt 203, upptagna anslaget till nationaltemplarordens undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. måtte höjas från 10,000 kronor till 11,000 kronor.

Den av departementschefen förordade överflyttningen av rikskommitténs mot den olagliga rusdryckshanteringen verksamhet till centralförbundet för nykterhetsundervisning berör — mer eller mindre direkt — de i motionerna I: 136 och II: 306, I: 139 och II: 326 samt I: 138 och II: 305 framförda yrkandena. Riksdagen har på grund härav ansett sig först böra upptaga denna fråga till behandling.

Av flera skäl har riksdagen icke kunnat undgå att ställa sig betänksam mot den föreslagna överflyttningen. Av vad i ärendet anförts finner riks-

dagen framgå, att den förändrade verksamhet, som vid bifall till förslaget skulle påkallas av centralförbundet, ansetts lätt kunna medföra komplikationer för centralförbundets objektivt bedrivna upplysnings- och undervisningsverksamhet. Centralförbundet har för egen del icke ansett sig kunna tillråda ett överförande på förbundet av rikskommitténs propagandaverksamhet. Riksdagen vill ytterligare framhålla, att rikskommitténs verksamhet — såväl när anslag för densamma första gången äskades som senare — framhållits vara av tillfällig karaktär. Denna uppfattning har också vid flera tillfällen understrukits av statsmakterna. Ett inordnande av denna verksamhet under centralförbundet torde lätt kunna medföra, att verksamheten liksom anslaget blir mera permanent. Av nu anförda skäl finner riksdagen, att, på sätt i motionerna I: 139 och II: 326 samt I: 138 och II: 305 yrkats, även för nästkommande budgetår särskilt anslag bör utgå för kommittén. Detta anslag synes böra bestämmas till samma belopp som anvisats för innevarande budgetår, d. v. s. 15,000 kronor. Vid sådant förhållande bortfaller behovet av den av departementschefen förordade ökningen av anslagsposten till centralförbundets verksamhet med 5,425 kronor, vilket innebär, att berörda anslagspost kan minskas från föreslagna 36,000 kronor till 30,575 kronor. Ökningen av medelsbehovet blir alltså $(15,000 - 5,425 =) 9,575$ kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle anslagsposten till föreläsnings- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande m. m. för nästkommande budgetår upptagas med oförändrat belopp, 115,000 kronor. Riksdagen finner visserligen den av skolöverstyrelsen samt i motionerna I: 136 och II: 306 förebragta utredningen tala för en höjning av denna anslagspost, men med hänsyn till att den så sent som vid 1935 års riksdag höjdes med icke mindre än 20,000 kronor finner sig riksdagen böra begränsa höjningen till 10,000 kronor och alltså bestämma anslagsposten till 125,000 kronor.

Riksdagen finner sig böra bifalla det i motionerna I: 137 och II: 314 framförda yrkandet om en höjning av anslagsposten till främjande av nationaltemplarordens studie- och ungdomsverksamhet med 1,000 kronor. De skäl, som föranledde 1935 års riksdag att bestämma anslagsposten till dess nuvarande belopp, föreligga icke längre, och vid sådant förhållande saknas enligt riksdagens uppfattning anledning att nu stanna vid det då beslutade beloppet.

I övrigt har Kungl. Maj:ts under här förevarande punkt framlagda förslag icke givit riksdagen anledning till erinran.

På grund av vad riksdagen i det föregående anført uppkommer en höjning av anslagets slutsumma med $(9,575 + 10,000 + 1,000 =) 20,575$ kronor. Även detta belopp bör, på sätt av departementschefen föreslagits beträffande det av honom äskade anslaget, täckas av avkastningen av statsverkets fond av rusdrycksmedel. Om anslagsposten till främjande av nykterhet m. m. för avrundande av anslagets slutsumma sänkes med 75

kronor, behöver anslaget för nästkommande budgetår ökas från av Kungl. Maj:t äskade 298,500 kronor till 319,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 139 och II: 326, I: 138 och II: 305 samt I: 137 och II: 314 ävensom på grund av motionerna I: 136 och II: 306, såsom *Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 319,000 kronor att utgå under de villkor, som av Kungl. Maj:t prövas lämpliga, samt till de av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1936 under punkt 203 omförmälda ändamål med högst de av honom angivna belopp, dock med de ändringar härutinnan, som föranledas av vad riksdagen i det föregående anfört.

201:o) **Bidrag till föreningar, som anordna god orkestermusik för allmänheten, m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 204) har riksdagen, som erinrar om den av 1935 års riksdag uttalade, av departementschefen delade uppfattningen, att det nuvarande systemet med anslag till visst ändamål dels från lotterimedel och dels från anslag å riksstaten icke är tillfredsställande, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum till *Bidrag till föreningar, som anordna god orkestermusik för allmänheten, m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 56,500 kronor.

202:o) **Bidrag till folkliga musikskolan i Arvika.** Kungl. Maj:t har (punkt 205) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till folkliga musikskolan i Arvika för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 20,000 kronor.

Anslaget till bidrag till folkliga musikskolan i Arvika, som ursprungligen utgick med 3,000 kronor men sedermera successivt höjts för att för innevarande budgetår utgå med 6,000 kronor, föreslås nu skola upptagas med ett belopp av 20,000 kronor, d. v. s. mer än tredubblas. Riksdagen kan icke ställa sig annat än synnerligen betänksam gentemot denna utveckling. Att den varit möjlig beror på de betydande anslag av lotterimedel, som vid sidan av de av riksdagen prövade anslagen å riksstaten ställts till skolans förfogande. De olägenheter med anslag till visst ändamål dels från lotterimedel och dels från anslag å riksstaten, vilka framhöllos av 1935 års riksdag och vilka riksdagen jämväl under föregående punkt haft anledning understryka, framträda här med styrka.

Under förhandenvarande förhållanden vill riksdagen dock icke avslå förslaget att för nästkommande budgetår en ökning av anslaget å riksstaten sker. I motsats till departementschefen kan riksdagen dock ej helt godtaga de av skolans styrelse framlagda anslagsberäkningarna, utan finner sig riksdagen böra anvisa ett till 15,000 kronor nedsatt anslag. Redan detta innebär en anslagsökning med 150 procent.

Riksdagen vill framhålla önskvärdheten av att, innan förnyat anslag för ändamålet äskas, en ingående utredning verkställes rörande skolans ekonomiska förhållanden. Vidare synes såsom ett villkor för skolans fortsatta uppehållande med till största delen statsmedel böra uppställas, att bidrag från andra håll erhållas i betydligt större utsträckning än för närvarande är fallet. Särskilt vill riksdagen i detta hänseende ansluta sig till vad departementschefen anfört om det berättigade i kravet, att vederbörande landstings bidrag avsevärt ökas.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, såsom *Bidrag till folkliga musikskolan i Arvika* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 15,000 kronor.

203:o) **Statens studielån: Nämnden för statens studielån. Statens studielån: Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 206) har riksdagen för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Statens studielån: Nämnden för statens studielån* ett anslag av 5,500 kronor, dels ock till *Statens studielån: Ersättning till postverket för dess bestyr med statens studielån* ett förslagsanslag av 1,850 kronor.

204:o) **Statens biografbyrå: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 207) har riksdagen dels ökat den i avlöningsstaten för statens biografbyrå uppförda anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän å förslagsvis 1,000 kronor med 700 kronor till förslagsvis 1,700 kronor ävensom i följd härav ökat avlöningsstatens slutsumma från 53,000 kronor till 53,700 kronor, dels ock till *Statens biografbyrå: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett förslagsanslag av 53,700 kronor.

205:o) **Statens biografbyrå: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 208) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Statens biografbyrå: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett förslagsanslag av 10,300 kronor.

206:o) **Befrämjande av vissa i samband med biografväsendet stående ändamål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 209) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Befrämjande av vissa i samband med biografväsendet stående ändamål* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 10,000 kronor, att utgå med den fördelning och enligt de närmare villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

Gymnastiska centralinstitutet.

207:o) **Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 210) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för gymnastiska centralinstitutet, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1936/1937; dels ock till Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 135,500 kronor.

Mot Kungl. Maj:ts under här förevarande punkt framlagda förslag har riksdagen icke funnit något att erinra och får alltså anmäla, att riksdagen

dels godkänt följande avlöningsstat för gymnastiska centralinstitutet, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1936/1937:

A v l ö n i n g s s t a t :

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	54,600
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	6,300
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Grundbelopp	kronor	64,800
b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	800
4. Avlöning till övrig icke-ordinarie personal	»	6,200
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	2,800

Summa förslagsanslag kronor 135,500;

dels ock till *Gymnastiska centralinstitutet: Avlöningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 135,500 kronor.

208:o) **Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 211) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Gymnastiska centralinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 7,400 kronor.

209:o) **Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 212) har riksdagen till *Gymnastiska centralinstitutet: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 4,400 kronor.

210:o) **Gymnastiska centralinstitutet: Stipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 213) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Gymnastiska centralinstitutet: Stipendier* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 3,000 kronor.

211:o) **Gymnastiska centralinstitutet: Undervisning i idrott. Gymnastiska centralinstitutet: Anordnande av kostnadsfria övningar i gymnastik för medlemmar av Stockholms förenade studentkårer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 214) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Gymnastiska centralinstitutet: Undervisning i idrott* ett anslag av 5,500 kronor, dels ock till *Gymnastiska centralinstitutet: Anordnande av kostnadsfria övningar i gymnastik för medlemmar av Stockholms förenade studentkårer* ett anslag av 1,000 kronor.

Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

212:o) **Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 215) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Understöd för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 170,000 kronor.

213:o) **Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 216) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Understöd åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 20,000 kronor, att utgå efter grunder och på villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

214:o) **Nusvensk ordbok: Understöd åt docenten K. O. Östergren för fortsatt utgivande av ordboken. Nusvensk ordbok: Teknisk hjälp vid ordbokens utgivning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 217) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels till *Nusvensk ordbok: Understöd åt docenten K. O. Östergren för fortsatt utgivande av ordboken* ett anslag av 8,000 kronor, dels ock till *Nusvensk ordbok: Teknisk hjälp vid ordbokens utgivning m. m.* ett *reservationsanslag* av 4,000 kronor.

215:o) **Understöd åt kontraktsprosten L. P. R. Matsson för fullföljande av hans Rosa-forskningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 218) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Understöd åt kontraktsprosten L. P. R. Matsson för fullföljande av hans Rosa-forskningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 3,675 kronor.

216:o) **Understöd åt doktor P. Rosenius för fullföljande av hans arbete »Sveriges fåglar och fågelbon».** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 219) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Understöd åt doktor P. Rosenius för fullföljande av hans arbete »Sveriges fåglar och fågelbon»* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 4,000 kronor.

217:o) **Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 220) har riksdagen till *Understöd åt skriftställaren E. H. Thörnberg* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 3,000 kronor.

218:o) **Bidrag till föreningen Pietas.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 221) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom *Bidrag till föreningen Pietas* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 1,000 kronor, att utgå under villkor, att föreningen till statens historiska museum med äganderätt överlämnar genom föreningens försorg utförda fotografier, register och beskrivningar över behandlade föremål.

219:o) **Bidrag till svenska naturskyddsföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 222) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom *Bidrag till svenska naturskyddsföreningen* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 1,000 kronor, att utgå under de villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

220:o) **Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 223) har riksdagen såsom *Bidrag till vetenskapsakademien för förvaltning av nationalparker och naturskyddsärenden* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 11,300 kronor.

221:o) **Hyra för ett arbetsbord vid den zoologiska stationen i Neapel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 224) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Hyra för ett arbetsbord vid den zoologiska stationen i Neapel* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 1,800 kronor.

222:o) **Utgivning och registrering av svenska folksagor.** Kungl. Maj:t har (punkt 225) föreslagit riksdagen att till utgivning och registrering av svenska folksagor för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *reservationsanslag* av 8,000 kronor.

Riksdagen har funnit de skäl, som anförts för att statsbidrag skulle utgå för att möjliggöra utgivande och registrering av de svenska folksagorna, bärande. Särskilt vill riksdagen understryka vad departementschefen anfört därom, att dessa folksagor utgöra viktiga kulturdokument av allmänt intresse, som böra på ett lättillgängligt sätt bevaras åt eftervärlden.

Enligt riksdagens uppfattning hade det varit önskvärt, om redan nu en mera utförlig plan förelegat beträffande Gustaf Adolfs-akademiens ställning till och ansvar för verket samt dess ekonomiska resurser för detta ändamål ävensom beträffande arbetenas bedrivande, omfattning o. s. v. Härigenom skulle det för riksdagen varit möjligt att bedöma, huruvida verket i sin helhet kan anses vara av det värde, att statsbidrag bör utgå i den utsträckning som i den till grund för Kungl. Maj:ts förslag liggande framställningen synes hava avsetts. Jämväl en närmare utredning beträffande de för verkets slutförande erforderliga kostnaderna ävensom för möjligheterna att, eventuellt genom bidrag från annat håll, minska behovet av statsbidrag för ändamålet hade varit av behovet påkallad.

När riksdagen trots nu angivna omständigheter anser sig böra bifalla Kungl. Maj:ts framställning om anslag för nästkommande budgetår, sker detta under den bestämda förutsättningen, att utredning i nu berörda hänseenden föreligger, när fortsatt anslag för ändamålet kan komma att äskas.

Riksdagens beslut får alltså icke fattas såsom ett åtagande av riksdagen att jämväl i fortsättningen de beräknade kostnaderna helt skola bestridas av statsverket. Med de nu av riksdagen anvisade anslagsmedlen synes jämväl möjlighet kunna beredas att verkställa eventuellt erforderlig granskning och sovring av materialet.

Mot det av Kungl. Maj:t nu föreslagna beloppet har riksdagen icke funnit något att erinra.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare villkor och bestämmelser, som må bliva erforderliga för utgående av det sålunda beviljade anslaget.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen såsom *Bidrag till utgivning och registrering av svenska folksagor* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 8,000 kronor, att utgå på de villkor och enligt de bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

223:o) **Bidrag till utredigering och tryckning av framlidne revisionssekreteraren Nils Anderssons samlingar av äldre svensk folk-musik.** I två likalydande motioner (I: 15 och II: 35), har hemställts, att riksdagen till utredigering och tryckning av framlidne revisionssekreteraren Nils Anderssons efterlämnade samlingar av äldre folkmusik från Skåne ville för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor att utgå på villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

Riksdagen är visserligen av den uppfattningen, att framställningar om

anslag för ändamål av här förevarande art i första hand böra ingivas till och prövas av Kungl. Maj:t. Emellertid anser sig riksdagen — av samma skäl som föranledde 1935 års riksdag att på grund av enskilda motioner anvisa anslag för här ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår — böra bifalla motionärernas hemställan i vad avser nästkommande budgetår.

Riksdagen har alltså, med bifall till ovannämnda motioner I:15 och II: 35, såsom *Bidrag till utredigering och tryckning av framlidne revisionssekreteraren Nils Anderssons efterlämnade samlingar av äldre svensk folkmusik* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 5,000 kronor, att utgå på de villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

Diverse.

224:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 226) om anslag till förevarande ändamål har riksdagen redan anmält sitt beslut.

225:o) **Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 227) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:te Genevièvebiblioteket i Paris* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 3,500 kronor.

226:o) **Sveriges anslutning till den baltisk-geodetiska kommissionen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 228) har riksdagen till *Sveriges anslutning till den baltisk-geodetiska kommissionen* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 2,000 kronor.

227:o) **Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 229) har riksdagen till *Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 7,500 kronor.

228:o) **Bidrag till skandinaviska konstnärsföreningen i Rom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 230) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Bidrag till skandinaviska konstnärsföreningen i Rom* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 1,000 kronor.

229:o) **Bidrag till Institut d'études scandinaves vid Paris universitet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 231) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, som *Bidrag till Institut d'études scandinaves vid Paris universitet* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 2,000 kronor, att utgå på de villkor, Kungl. Maj:t må finna gott bestämma.

230:o) **Uppehållande vid universitetet i Dorpat i republiken Estland av en professur i svenska språket och litteraturen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 232) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *Uppehållande vid universitetet i Dorpat i republiken Estland av en professur i svenska språket och litteraturen* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 7,500 kronor, att utgå i enlighet med de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela.

231:o) **Understöd åt den svenska folkhögskolan i Birkas inom republiken Estland.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 233) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Understöd åt den svenska folkhögskolan i Birkas inom republiken Estland* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett anslag av 7,000 kronor, att utgå på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

232:o) **Understöd åt det svenska läroverket i Hapsal och den svenska folkskolan i Tallinn inom republiken Estland.** Under denna punkt har riksdagen behandlat dels två likalydande motioner (I: 92 och II: 240), vari hemställts, att riksdagen måtte för sin del besluta att för budgetåret 1936/1937 såsom understöd till svenska läroverket i Hapsal inom republiken Estland bevilja ett anslag av 12,500 kronor samt såsom understöd till svenska folkskolan i Tallinn (Reval) ett anslag av 2,000 kronor, allt att på de villkor och genom det organ Kungl. Maj:t kan täckas bestämma ställas till vederbörande skolstyrelsens disposition;

dels motionen II: 247, vari hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1936/1937 bevilja ett anslag till det svenska läroverket i Hapsal av 12,500 kronor;

dels ock motionen II: 248, vari hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1936/1937 bevilja ett anslag till den svenska folkskolan i Reval (Tallinn) av 2,000 kronor.

Såsom i motionerna erinrats uttalade sig 1935 års riksdag — under framhållande av det behjärtansvärda i de ändamål, för vilka då liksom nu anslag äskats genom i ämnet väckta motioner — för verkställandet av en utredning av frågan. En sådan har nu verkställts av skolöverstyrelsen, men har densamma icke föranlett något Kungl. Maj:ts förslag till riksdagen.

Riksdagen har funnit så starka skäl tala för att svenska staten bidrager till uppehållande av här förevarande läroanstalter, att riksdagen ansett sig

böra — ehuru förslag i ämnet från Kungl. Maj:t ej föreligger — redan för nästkommande budgetår anvisa anslag för ändamålet. Härför tala jämväl de ekonomiska svårigheter, med vilka dessa läroanstalter för närvarande hava att kämpa. Några mera betydande konsekvenser av ett beslut i denna riktning synas, av den föreliggande utredningen att döma, icke vara att befara.

I fråga om de belopp, som för budgetåret 1936/1937 böra anvisas, finner sig riksdagen — i avvaktan på att resultatet av den verkställda utredningen förelägges riksdagen — icke helt kunna tillmötesgå vad i motionerna hemställts såvitt avser läroverket i Hapsal. Riksdagen har för detta ändamål funnit sig böra anvisa ett belopp av 6,000 kronor. Mot det för folkskolan i Tallinn äskade anslaget av 2,000 kronor har riksdagen icke funnit något att erinra.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare villkor och bestämmelser, som må bliva erforderliga för utgående av de sålunda anvisade anslagen.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till ovannämnda motion II: 248 ävensom i anledning av ovannämnda motioner I: 92 och II: 240 samt II: 247, för budgetåret 1936/1937 anvisat dels såsom *Understöd åt det svenska läroverket i Hapsal inom republiken Estland* ett anslag av 6,000 kronor, dels ock såsom *Understöd åt den svenska folkskolan i Tallinn inom republiken Estland* ett anslag av 2,000 kronor; båda anslagen att utgå på de villkor och enligt de bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

233:o) Bidrag till bestridande av kostnaderna för internationella astronomiska unionens kongress i Stockholm år 1938. Kungl. Maj:t har (punkt 234) föreslagit riksdagen att till bidrag till bestridande av kostnaderna för internationella astronomiska unionens kongress i Stockholm år 1938 för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 2,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag om anslag för här ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår. Härvid vill emellertid riksdagen understryka att, på sätt departementschefen framhållit, det bör vara möjligt att nedbringa de nu till 18,000 kronor beräknade kostnaderna, vilka förutsatts skola i sin helhet gäldas av statsmedel, samt att det torde böra tagas under övervägande, huruvida icke någon del av kostnaderna skulle kunna bestridas från annat håll.

Riksdagen har alltså till *Bidrag till bestridande av kostnaderna för internationella astronomiska unionens kongress i Stockholm år 1938* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 2,000 kronor.

234:o) Bidrag till bestridande av kostnaderna för den internationella botaniska kongressen i Stockholm år 1940. Kungl. Maj:t

har (punkt 235) föreslagit riksdagen att till bidrag till bestridande av kostnaderna för den internationella botaniska kongressen i Stockholm år 1940 för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

Liksom i fråga om Kungl. Maj:ts under föregående punkt berörda framställning finner sig riksdagen beträffande det under denna punkt behandlade anslagsäskandet böra understryka de av departementschefen framhållna synpunkterna. Den av departementschefen i utsikt ställda utredningen är enligt riksdagens uppfattning ofrånkomlig, därest fortsatt anslag skall äskas för ändamålet.

Mot det för nästkommande budgetår äskade anslaget har riksdagen icke funnit något att erinra.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen till *Bidrag till bestridande av kostnaderna för den internationella botaniska kongressen i Stockholm år 1940* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *reservationsanslag* av 5,000 kronor.

235:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 236) om anslag till förevarande ändamål kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

236:o) **Extra utgifter.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 237) om anslag till extra utgifter kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

237:o) **Dyrtdistillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Dyrtdistillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkterna 238 och 239) föreslagit riksdagen angående anslag till förevarande ändamål kommer riksdagen att framdeles anmäla sina beslut.

238:o) **Reglering av vissa kursförluster.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 240) har riksdagen till *Reglering av vissa kursförluster* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett *förslagsanslag* av 40,000 kronor.

Stockholm den 28 april 1936.

Med undersätlig vörtnad.
